

1972

USPENIE-NANEBEVZATIE Presvätej Bohorodičky, ktoré každoročne slávime 15. augusta, je prastarým, ale aj veľmi milým cirkevným sviatkom. Predmetom tejto oslavy je úcta nanebevzatej Matky nášho Spasiteľa. Už Ondrej z Kréty výrazne o nej poznamenal, že ako nebolo porušené telo rodičky, tak nezahynulo telo nebožky a podobne učí aj Inocent III.: „Mária počala bez hanby, porodila bez bolesti a zo sveta odišla bez porušenia.“

Keď pred 22 rokmi Sv. otec Pius XII. vyhlasoval za článok viery učenie o nanebevzati Presvätej Bohorodičky, zdôraznil v apoštolskej konštitúcii Munificentissimus Deus: „Nepoškvrnená Panna uchovaná od akejkolvek škvrny dedičného hriechu, po skončení cesty pozemského života bola s telom i dušou vzatá do nebeskej slávy.“

Dôvodom k vyhláseniu tohto článku viery neboli priame dôkazy z Pisma, ale predovšetkým bohaté doklady tradície a najmä dôvody teologické. Z cirkevných dejín vieme, že tento sviatok pod názvom Usnutie Bohorodičky, slávil kresťanský Východ ešte pred významným cirkevným snemom v Efeze r. 431. Veľmi priliehavý názov — titul Teodokos — Bohorodička, pochádza z čias Origenových (185—254). Veľký obhajca mariánskej úcty sv. Cyril z Alexandrie (444) v spise proti Nestorovi napísal, ako už cisár Julián Apostata vyčítal kresťanom, že neprestávajú nazývať Spasiteľovu Matku Bohorodičkou.

K úprimnej úcte Presvätej Matky Božej vyzýva nás aj II. vatikánsky koncil, lebo naša nebeská Ochrankyňa bola, je a zostane znamením bezpečnej nádeje a útechy pre putujúci ľud Boží.

Veľký sviatok Nanebevzatia má nás všetkých nabádať k vrúcnej prosbe: Daj nám, Presvätá Bohorodička, aby sme po našom zemskom putovaní uzreli Tvoju láskavú tvár a dosiahli večnú lásku Tvojho Syna. — Predpokladom splnenia tejto prosby je úprimné úsilie o čistotu nášho srdca, aby po vzore svojej nebeskej Matky aj my sme vedeli odpovedať na Božiu výzvu pokorným a ochotným súhlasom.

Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uzrú Boha. Čisté srdce je zárukou šťastia a spokojnosti už tu na zemi. Z neho vyviera súladný, harmonický postoj k Bohu, sebe i bližným. Z neho

SLOVO BOŽIE NA NEDELE A SVIATKY

6. augusta — 11. nedeľa po Sv. Duchu (1 Kor 9, 2—12; Mt 18, 23—35; Hl 2)

„Vtedy si ho jeho pán predvolal a povedal mu: „Zlý sluha! Všetok dlh som ti odpustil, pretože si ma prosil. Či si sa teda nemal aj ty zľutovať nad svojim spolusluhom, ako som sa ja zľutoval nad tebou?“

Neverná služba nikdy si nezíska úctu ľudí. Nevernosť musí odsúdiť každý. Odmietavý postoj Syna Božieho v podobenstve o nevernom sluhoovi je varovnou pripomienkou, aby sme všetky svoje povinnosti vo všetkých oblastiach nášho života plnili so statočnou svedomitou a vytrvalou láskou.

13. augusta — 12. nedeľa po Sv. Duchu (1 Kor 15, 1—11; Mt 19, 16—26; Hl 3)

„Ak chceš byť dokonalý, choď, predaj, čo máš a rozďaj chudobným a budeš mať poklad v nebi. Potom sa vráť a nasleduj ma!“

Bohatý mládenec má aj v dnešných časoch mnoho duchom chudobných nasledovateľov. Medzi starými i mladými. Sú to všetci ti, ktorí iba slovami vyjadrujú svoju túžbu po dokonalosti. Tam, kde je treba ukázať kus pevnej vôle, cieľavedomého životného snaženia a nejaký viditeľnejší výkon — tam bezradne a bezvýsledne kapitulujú pred svojou vlastnou nemohúcnosťou a slabosťou. Cesta k opravdivej dokonalosti vedie cez dobré, svedomitú a dokonalé plnenie našich prostých, malých a každodenných povinností.

15. augusta — Uspenije — Nanebevzatie Presv. Bohorodičky (Fil 2, 5—11; Lk 10, 38—42, 11) — K významnému sviatku povzbudzujúcimi slovami sa k nám prihovára aj úvodný článok v tomto čísle.

20. augusta — 13. nedeľa po Sv. Duchu (1 Kor 16, 13—24; Mt 21, 33—42; Hl 4)

„Naposledy poslal k nim svojho syna, lebo si myslel: Oproti môjmu synovi azda len budú úctivi. Ale keď roľníci uzreli syna, povedali si: To je dedič, poďte, zabime ho, a tak sa zmocníme dedičstva. I chytili ho, vyhodili z vinice a zabili.“ Podobenstvo má svoju veľmi citeľne poučnú hĺbkku. Aj Boh poslal svojho jednorodeného Syna, ktorý všetkých pozýval na veľkú hostinu večnej blaženosti v dome nebeského Otca. I jeho zabili ukrižovaním. Ale toto pozvanie stále trvá. Ako ho prijímame my?!

27. augusta — 14. nedeľa po Sv. Duchu (2 Kor 1, 11—18; Mt 22, 1—14; Hl 5)

„Keď potom kráľ vošiel, aby si pozrel hodovníkov, zbadal tam človeka, neoblečeného do svadobného rúcha. I povedal mu: „Priateľu akože si sa opovážil sem vojsť bez svadobného rúcha?“ Ten však onemel. Vtedy rozkázal kráľ sluhom: „Zviažte mu ruky a nohy a vyhoďte ho do vonkajšej tmy; tam bude plač a škripanie zubami. Lebo mnoho je povolaných, ale málo vyvolených.“

Myšlienka pozvania k nebeskej hostine odráža sa aj v evanjeliu dnešnej nedele. Všetci máme pred sebou svoje sny, plány, svoje úsilia. Myslíme tu na všetky tie šľachetné úmysly, ktorými chceme zlepšiť život svoj a život iných. Snažíme sa ich uskutočňovať s vytrvalosťou a rozhodnosťou, ale nedovoľme nikdy, aby boli pre nás výhovorkami pred pozvaním nášho nebeského Otca.

Neodmietajme pozvanie, v ktorom sa nám v plnosti ponúka nielen šťastie pozemské, ale aj šťastie večné! Naopak, pričíňme sa zo všetkých svojich síl, aby sme si ho nielen zaslúžili, ale raz aj v plnosti dosiahli!

Liturgický kalendár

August

1. — Pôvod sv. Kríža
2. — Štefan pápež
3. — Izakláš a druž.
4. — 7 mládenčov efezských
5. — Eusigniaš mučeník
6. — 11. po sv. Duchu a Premenenie Pána — Hl. 2. Utieren: Litia Poltjelej pred utiernou. Sidalny sviatku 2 — poltjelej — Zvelebovanie — sidalen 3. — Ot junosti mojeja ... — Ev. 45 — Voskresenie Kristovo odpadá. Na chválite 4 sviatku Sl. i nyní tropár sviatku. S. Liturgia: Tropár, kondák sviatku — Ap. 65, Ev. Mt 70. Večiereň: Verše sviatku 3, svätému 3, Sl. i nyní z Premenenia Pána, Tropár svätému, Sl. i nyní z Premenenia Pána.
7. — Domét
8. — Emilán mučeník
9. — Matej apoštol
10. — Vavríne
11. — Heuplast
12. — Focián a Anioet
13. — 12. po sv. Duchu, Maxim. — Oddanie Premenenia Pána — Hl. 3. Utieren: Sidalny, Nedeľné — Anjelský zbor — Ev. Mt 116. Na chválite verše nedele 4, sviatku 4 a evanjelský verš. Sv. Liturgia: Tropár nedele aj sviatku, Sl. kondák nedele i nyní sviatku, Ap. 158, Ev. Mt 79. Večiereň: Verše predsviatku Nanebevzatia Bohorodičky 3, svätému 3, na stychovných všetko z predsviatku — tropár svätému, Sl. i nyní predsviatku.
14. — Micheáš prorok
15. — Nanebevzatie (Uspenije) — Litia a poltjelej, všetko z mínei

- pred utiernou. Utieren: Verše sviatku — tropár sviatku 3x — Zvelebovanie — Ev. Lk 4. Sv. Liturgia: Tropár aj kondák sviatku i nyní Bohorodičnik — Ap. 240 — Ev. Lk 54. Večiereň: každodenná, verše sviatku 3, svätému 3, Sl. svätému, i nyní sviatku. Tropár svätému, Sl. i nyní sviatku.
16. — Dioméd
17. — Miron
18. — Flor a Laur
19. — Andrej a druž.
20. — 13. po sv. Duchu — Samuel — Hl. 4. Utieren: Tropár nedele — Sl. svätému i nyní nedele. Sidalny oktoicha — Ev. Mr 70 — na chválite, verše okt. 4, sviatku 4 a evanjelský verš. Sv. Liturgia: Tropár nedelny aj sviatku, kondák nedelny i nyní sviatku — Ap. 166, Ev. Mt 87. Večiereň: Verše okt. 3, svätému 3 — Sl. i nyní svätému. Na stychovných sviatku — Sl. i nyní sviatku — tropár sviatku, Sl. svätému i nyní sviatku.
21. — Tadeáš apoštol
22. — Agatonik
23. — Lup
24. — Eutyech
25. — Bartolomej apoštol
26. — Hadrián, Natália
27. — 14. po sv. Duchu — Pimen — Hl. 5. Utieren: Sidalny oktoicha — Ev. Mr 71. Na chválite verše oktoicha, Sl. verš evanjelský. Sv. Liturgia: Tropár nedelny, Sl. kondák nedelny i nyní chrámu. — Ap. 170, Ev. Mt 89. Večiereň: Verše oktoicha 3, svätému 3 — Sl. i nyní Bohorodičke z mínei. Na stychovných všetko z oktoicha —

tropár svätému, Sl. i nyní Bohorodičke.

28. — Augustín biskup
29. — Stálie hlavy sv. Jána Kr. — Utieren: Sidalny sviatku podľa predpisu — Ev. Mt 57. Sv. Liturgia: Tropár sviatku, Sl. kondák sviatku i nyní chrámu — Ap. 33 — Ev. Mr 24. Večiereň: Každodenná.
30. — Alexander
31. — Sviatok Bohorodičky

Zostavil o. J. Fircák

(Dokončenie z 1. str.)

čerpáme silu pre svoje šľachetné vzťahy k svojim najbližším, priateľom, spoluobčanom i celej spoločnosti, v ktorej žijeme a pre blaho ktorej pracujeme. Tieto spojivá, vzťahy a závislosti máme si častejšie uvedomiť. Je pravda, že si niekedy nechceme uvedomiť v čom žijeme, v čo sme ponorení a za čo všetko máme byť vďační. Asi ako vtedy, keď nás nič neboli, neberieme na vedomie, že máme aj ľadviny, žľazy, že na stráži nášho zdravia stojí lekár, zdravotník a podobne.

Prof. dr. Tilmann v jednej svojej práci rozpráva prekrásnu a pritom docela nepatrnú epizódu. Matka sedí na pohovke a vyšiva. Malý Petrik vedľa nej sa hrá s hračkami. Z ničoho nič zrazu pribehne k matke, sadne si jej do lona, objíma ju a hovorí: Mama, ja ťa mám rád! A matka objíma synka a tak isto mu hovorí: I ja ťa, mám veľmi rada a po chvíli potom dodá: Aký je dobrý Boh, ktorý nám toto dáva!

Náša drahá, nebeská Matka, daj nám, aby sme v tvojom objatí našli svoje šťastie. Svoje šťastie pozemské a raz aj večné! Aby sme aj my mohli s úprimnosťou srdca vyznávať a hlásať: Aký je dobrý Boh, ktorý nám toto všetko dáva!

o. Viktor Skorodenský

Všetko pre vznešenie veci mieru!

6. a 9. august — to sú dni, ktoré nikdy nevymiznú z pamäti našej generácie. Sú to výročné dni zhodenia prvých atómových bômb na japonské mestá Hirošima a Nagasaki. Lekár dr. Takaši Nagai o týchto udalostiach napísal vo svojej knihe Zvony Nagasaki toto: „Dňa 9. augusta 1945 o 11.02 hodine vybuchla z výšky 550 m nad Macujamačo, t. j. nad stredom štvrť Urakami v Nagasaki, atómová bomba. Tlaková vlna, postupujúca rýchlosťou 2000 m za sekundu, prevrátila, rozprášila všetko, čo jej prišlo do cesty. Oblast podtlaku, ktorá sa vytvorila uprostred výbuchu, zdvihla do výšky trosky a potom táto hmola padla na zem. Okrem toho horúčava 9000 stupňov vyvolaná týmto javom, spálila všetko, čoho sa dotkla a úlomky bomby, padajúce ako dažď rozštiepaného uhlia, spôsobili všade požiare...“

Pri čítaní týchto riadkov v myslí každého musí sa vytvoriť veľmi živá a zároveň veľmi otrasná predstava hrôzy a smrti. Toto všetko sa stalo pred 27 rokmi, ale vieme si predstaviť hrôzu desiatich účinkov dnešných najnovších zbraní?

Solly Zuckerman, anglický odborník v oblasti vedeckej služby pred niekoľkými rokmi načrtnol vo svojej pozoruhodnej štúdii približný rozsah tejto ničivej sily: „Predstavme si ako vzor mesto asi s jedným miliónom obyvateľov, v ktorom by tesne nad zemou vybuchla bomba asi poldruha kilometra od jeho centra. Podrobný rozbor by veľmi pravdepodobne zistil, že tretina obyvateľov by bola okamžite zabitá tlakovou vlnou alebo žiarou ohňa, alebo by počas dvoch dní zomrela na následok smrteľnej dávky rádioaktívneho žiarenia. Väčšinu by zabila tlaková vlna, ktorá by rozbúrала domy. Ich rúmy by pod sebou uväznili tých, ktorí by výbuch dočasne prežili. Okrem toho by bolo asi 100 tisíc ťažko ranených, neschopných sa o seba postarať.“

Aké to vážne, varujúce slová!

Spomienka na strašné dôsledky II. svetovej vojny musí byť varovným výkričníkom, aby sme nikdy a nikde nedopustili jej opakovanie. Otázka zachovania mieru

vo svete a bezpečnosti musí byť ozaj vecou všetkých bez výnimky!

Túto povinnosť nám dôrazne pripomína s veľkým zápalom horlivého apoštola svetového pokoja aj Svätý otec Pavol VI., keď prednedávnom vyhlásil: „Všetci musíme hľadať mier, mier pre všetkých. Hoci na začiatku tohto ohromného rozhodnutia bola krutá vojnová skúsenosť, strach a obava, žeby sa vojna mohla zopakovať v rozmeroch ešte väčších, priam apokalyptických, dnes by nás mala povzbudzovať skôr láska ku všetkým ľuďom a opakujem: skôr láska k mieru ako strach z vojny.“

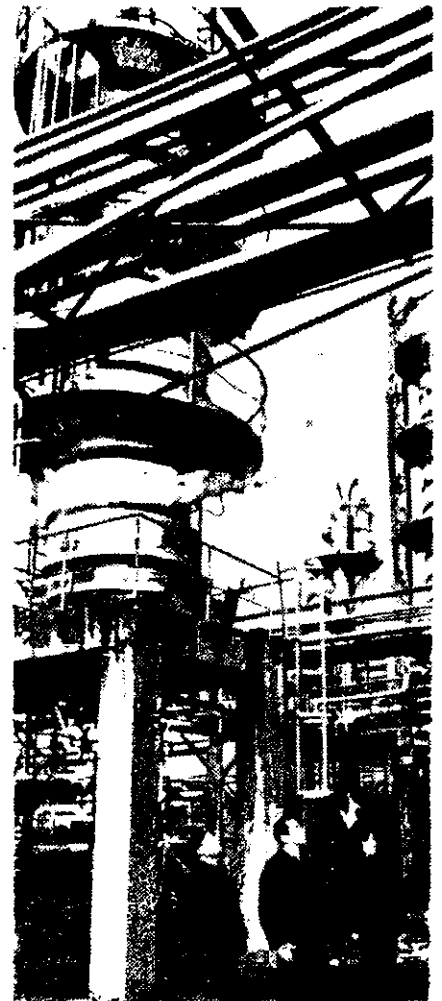
V budúcom roku uplynie prvé desaťročie od vydania veľkého mierového posolstva pápeža Jána XXIII., jeho najslávnejšej encykliky *Pacem in terris*. V dôsledne a veľmi pozorne premyslenej časti tejto encykliky o odzbrojení, napísal Ján XXIII. veľmi rozhodné a zásadné stanovisko: „Každému je alebo aspoň by malo byť zrejmé, že vzťahy medzi štátmi, podobne ako vzťahy medzi ľuďmi, nie je možné riešiť silou zbraní, ale podľa zásad zdravého rozumu... Všetci ľudia túžia po ozajstnom a trvalom pokoji. Kto by si neželal čo najvrúcnejšie, aby bolo odstránené nebezpečenstvo vojny a mier zachovaný a viac a viac upevňovaný? Z jeho dosiahnutia vyplynie nesmierny úžitok, pretože výhody z neho budú k dobru všetkých. Budú k dobru jednotlivcov, rodín, národov, celej ľudskej rodiny. I dnes znejú vážne varovné slová Pia XII. — Nič nie je stratené mierom. Všetko možno stratiť vojnou!“

Mali by sme si znovu uvedomiť, že tieto slová zaväzujú nás ako kresťanov k tomu, aby sme ich nielen pochopili, ale aj v plnom rozsahu propagovali a uskutočňovali. Všetko môžeme stratiť vojnou.

Vojnou, ktorú nikto nechce a ktorú sme povinni nielen odmietať, ale aj všetkými svojimi silami, schopnosťami a možnosťami proti nej vytrvalo bojovať.

Keď pred 27 rokmi vybuchla nad japonskou Hirošimou a Nagasaki prvá atómová bomba, napísal známy spisovateľ Albert Camuse vo francúzskom časopise *Combat* výhražný článok, ktorý uzavrel veľmi presvedčivou výzvou: „Tvárou v tvár k desným perspektívam, ktoré sa otvárajú pred ľudstvom, vidíme oveľa zreteľnejšie, že mier je jediný boj, ktorý stojí za to, aby sa viedol. Dnes už nie s prosbou, ale s rozkazom sa musia národy obracať na vlády, aby sa definitívne volilo medzi peklom a rozumom!“

Sú to slová, ktoré nesmú zostarnúť, zovšednieť, stratiť svoj zmysel. Musia nás povzbudzujúco nabádať k tomu, aby sme vkladali všetko svoje úsilie do víťazstva sil mieru proti vojne a v ňom postavili budovateľský zápal proti ničeniu, lásku proti nenávisti a život proti smrti! V tomto šľachetnom zápase celého ľudstva za pokoj nemôže ani kresťan stáť stranou. Táto povinnosť zaväzuje každého k obetavej a vytrvalej práci na podporu všetkého, čo slúži vznešenej veci mieru!

PREMENIŤ NÁDEJ NA ISTOTU!

Z dennej tlače, ako aj z ostatných masovo-oznamovacích prostriedkov sme sa mohli dozvedieť, že začiatkom mesiaca júna t. r. prebiehalo v Kongresovom paláci hlavného mesta Belgicka zhromaždenie predstaviteľov európskej verejnej mienky o európskej bezpečnosti. Zúčastnilo sa ho okolo tisíc delegátov z 27 štátov a toto zhromaždenie pozdravili mnohí vedúci politickí a verejní činitelia z celého sveta. Našu delegáciu viedol podpredseda Federálneho zhromaždenia prof. dr. D. Hanes.

Uvodný prejav na tomto zhromaždení predniesol profesor belgickej katolíckej univerzity v Lovani kanonik dr. R. Goor, ktorý okrem iného zdôraznil, že toto stretnutie predstaviteľov rôznych odborov, parlamentov, rôznych cirkví, univerzít, hospodárskeho života, kultúry, mládeže, ženských organizácií a iných spoločenských vrstiev je otvoreným fórom pre rôzne názory, ktoré nie sú prekážkou toho, v čom sa zhodujú všetci, to je nastolenie ovzdušia dôvery, bezpečnosti a spolupráce v Európe.

Zhromaždenie pozdravili okrem mnohých štátnych predstaviteľov aj belgický prímás kardinál Suenens, holandský kardinál Alfrink a parížsky arcibiskup kard. Marty. Pri otvorení zhromaždenia sa zišli predstavitelia rôznych kresťanských cirkví v sále hotela Európa k spoločnej ekumenickej modlitbe.

Zhromaždenia sa okrem iných cirkevných predstaviteľov zúčastnil aj predseda maďarského biskupského zboru arcibiskup dr. Ijjas a zápalistý prejav predniesol košický kapitulný vikár Štefan Onderko, ktorý v ňom vyzval všetkých ľudí dobrej vôle, aby sa bez ohľadu na to, či sú ateisti alebo veriaci, spojili v úsilí dosiahnuť premenu Európy na kontinent mieru, z ktorého by navždy zmizla hrozba vojnového požiaru.

Na záver zhromaždenia predstaviteľov európskej verejnej mienky o európskej bezpečnosti prijali slávnostnú deklaráciu, v ktorej sa zvlášť zdôrazňuje podpora všetkých mierových úsilí. V obsiahlej deklarácii sa, okrem iného, pripomína na adresu všetkých ľudí dobrej vôle: „Bud' sa európske národy zapoja do akcií, ktoré podporia terajší pozitívny vývoj udalostí, alebo zmeškajú danú príležitosť a dosiahnutý pokrok sa zmari. Rozhodne a dôrazne sa vyslovujeme za bezpečnosť a spoluprácu. Nedovolíme, aby sa rodiace nádeje na lepší život zmenili v sklamanie. Sme presvedčení, že to zodpovedá vôli všetkých európskych národov, ktoré si želajú slobodný a nezávislý vývoj na ceste k pokroku.“

o. B. Demko

K VÝŠINÁM!

Je radostný čas výletov, keď každý z nás opúšťa svoje pracovisko, aby si odpočinul a nabral nových fyzických i duševných síl. Túžba po voľnosti a nádej na príjemné zatavenie sú sviatočným lúčom, ktorý preniká cez všednosť i utrápenosť našich dní.

Božia príroda je neustále prístupná pre všetkých a v každom ročnom období. Jej krása spočíva v rozmanitosti a v stále uchvacujúcich premenách. Každý kút našej vlasti skýta nesmierne bohatstvo prírodnej scenérie, ktorá uspokojí aj najnáročnejšieho návštevníka!

Nedozierne i malé lány polí, voňajúce dozrievajúcim chlebom, svedčia o požehnaní Božom. Kvetmi posiate lúky lahodia zraku a spolu s živícnou vôňou okolitých lesov nahrádzajú zdravým ovzduším tak veľmi zaprášené a často unavujúce pracovné prostredie. Sparné letné dni nútia uchýliť sa k osviežujúcim plochám vôd. Hluk a ruch tovarní i úradov, ten dopravný hurhaj obytných štvrtí, ktorý tak škodlivo pôsobí na našu nervovú sústavu, žiada si, aby sme sa uchýlili do hlbokého a ukľudňujúceho ticha. Je to šesť malebných zákutí, ktorý narušuje len lahodný spev a trilkot vtáčikov i zurčiaci potôčik. Človek sa cíti v úplne novom, vytúženom svete detských rozprávok...

K ukľudneniu, k ozdraveniu je treba tak málo! Najúčinnejšie je zákutie, tíšina Božej prírody a samota srdca! Tie úzke chodničky, ktoré vedú cez polia, lúky, popri potôčikoch, lemovaných krikmi a stromami lesov, privádzajú nás

stúpaním na končiare vrchov i veľhôr... Pútnik, už pri prvých krokoch sa rád zbavuje záťaže, ktorá ho gniavila, stláčala dych, znepokojovala rytmus srdca. Kľud a voľnosť ho priam nútia úplne roztvoriť svoje srdce. Jedine príroda štedro poskytuje uzdravenie celého ľudského organizmu! Božia láska k človeku preniká voľnejšie do mysle a srdca, aby človek aspoň tu našiel chvíľku času na kľudnú úvahu o svojej bytosti, o svojom životnom poslaní i o spôsobe

našho života a práce.

Chodničky nás vedú k výšinám. Sladká fyzická únava výstupu k výšinám už nie je záťažou, ale občerstvením. Milosť Božia nás láka a vedie k výšinám, aby nám poskytla často nečakanú, no vytúženú a nádhernú panorámu čistého ovzdušia, v krásne nedozierneho obzoru.

Už samotná púť po chodníkoch a cestičkách duchovného kľudu a ticha v prírode, je uspokojením rozbúšeného srdca.

Neradi vidíme na lúkach, cestičkách, či pri potôčikoch, smeti, odpadky jedál, prázdne konzervové plechovky a fľaše. Špatia celkový pohľad, znehodnocujú dojem krásy prírodného zákutia a predsa to robíme! Zanechávame stopy po sebe, ani čoby tu neodpočívajú inteligentné tvory, ľudia, ale vandali. Svedčia o nich zničené smerovky, lavičky, polámané kríky i stromčeky a znečistené vody... A také znečistenie a znehodnocovanie života prebieha veľmi často aj v nás! V našom vnútri, srdci.

Volanie Božie k nebeským výšinám je výzvou, aby sme čím skôr nastúpili cestu ukľudnenia i uzdravenia nášho života, aby sme sa zbavili každej príťaže, ktorá nás toľme unavuje a znemožňuje nám kráčať nezaťažene cestou vyrovnaného života za dennými potrebami, za celoživotným cieľom, k dosiahnutiu plného šťatia pozemského i večného!

Tibor Fedoranko

Za väčšiu krásu života a sveta!

„Aká si mi krásna, ty rodná zem moja“ takto sa začína naša známa pieseň, ktorá ospevuje krásu našej vlasti. Krásu zeme a krásu sveta ospevuje aj celé dnes žijúce ľudstvo. Túži stále viac a viac krásu nachádzať, odhaľovať a tvoriť.

Položme si otázku. Kde a v čom je krása? Iste súhlasíme, že krása je v prírode. Pozrime si niekoľko obrazov z prírody: ranné zore, západ slnka, alebo príchod jari. Nik z nás neuprie prírode krásu, ktorú zakončuje človek ako vrchol stvorenia. On je meradlo hmotnej krásy. Človek má však aj dušu, aj ona vytvára krásu. Preto náš svet vlastní aj veľa krásy duševnej. Napríklad v umení, koľké množstvo duševnej krásy sú v hudobných skladbách vrcholných skladateľov. Krása ľudská teda závisí od stupňa a harmónie krásy telesnej a duševnej.

Vnášajme tento súlad aj do svojho života! Najsamprv každý sám do seba. Rozžiarme seba, potom blízkych a napokon celý svet. Povedzme svetu svoje áno. Bez strachu a radostne mu pomáhajme zažívať svetlá v najtmavších kútach. Takto sa staneme ešte krajšími i my aj naši priatelia a celý Boží svet!

E. Zorvan, bahoslovec

Životný príklad hrdinov viery, svätcov, akým bol napr. 17. októbra m. r. do zoznamu blahoslavených zapísaný osvienčimský mučeník Maximilián Kolbe, je po mnohé generácie svetlom. Maximilián Kolbe je sväťcom našich čias a je aj svedkom našich čias, má nám teda čo povedať. Na oltár nevynieslo ho iba jednorazové hrdinské obetovanie sa za spoluväzňa (celkom isto by sa takých príkladov našlo veľa). To bolo už iba vyvrcholením jeho celoživotného snaženia, života čnosti, plného obetí, sebazriekania, obdivuhodnej, neúnavnej práce. Z toho pramenila jeho sila, zhromažďovaná po celý život, priniesť obeť svojho života, hoci sa mohol nádejať, že prežije útrapy tábora, ako sa dožili slobody aj viacerí jeho spoluväzni.

Kto podrobnejšie pozná život tohto prostého duchovného syna sv. Františka, musí užasnúť nad jeho životným dielom, ako bolo možné za pomerne krátky život vykonať taký kus organizačnej a dušpastierskej

ostnatými drôťmi. Svojím apoštolstvom príkladu i utrpenia približoval väzňov k Bohu a Nepoškvrnenej Panne, povzbudzoval ich k dobrým šľachetným činom. Jeho vychudnuté telo, zožierané hladom a bolestou, tajomne udržiavané pri živote mocou ducha, bolo pre nás príkladom vytrvalosti v utrpení. Iný očitý svedok, Jozef Stemler, takto opisuje vplyv smrti otca Kolbeho: „Fakt samoobetovania vyvolal v celom tábore hlboký, dobročinný otras, ktorý sa šírila z bloku na blok, z jednej ubikácie do druhej, zo srdca do srdca. Vysoko sa pozdvihla morálna úroveň väzňov“.

Jednému z väzňov otec Maximilián povedal: „Som spokojný, že Nepoškvrnená dovolila mi tu byť, kde môžem pre ňu ziskávať srdcia ľudí, ktorí sa nachádzajú v ťažkých situáciách“. Vedel každého potešiť, kto sa k nemu priblížil: svojimi povzbudzujúcimi úvahami staval na nohy skleslých väzňov. S každým sa dal ochotne do reči, spovedával a po-

APOŠTOL V PÁSIKAVÝCH ŠATÁCH

práce trvalej hodnoty. Bola to úmorná robota všedných dní, mesiacov a rokov bez nároku na ľudskú chválu a ocenenie. Bol to život denne posväcovaný v službe duší, ale so stálym zreteľom na pavlovské upozornenie: „... aby kázúc iným sám nebol zavrhnutý“. Tento človek, pripravený na najťažšiu obeť svojou celoživotnou obetou, vedel byť apoštolom aj v pásikavých šatách osvienčimského tábora. Je o tom veľa svedectiev, ako to robil. Kňaz Konrád Szweda stretol sa s o. Kolbem v osvienčimskom tábore, jeho svedectvo má hodnotu autenticity a je rozprávaním o poslednej etape života o. Maximiliána, života viery, nádeje a lásky.

Karl Rahner vo svojej knihe „Teológia smrti“ vyslovuje sa o konci života kresťana takto: „U kresťana smrť je kulmináčnym bodom privlastnenia vykúpenia, ktoré sa začalo od svätého krstu a pokračovalo sebazriekaním po celý život“.

U O. Kolbeho vrcholovým bodom privlastnenia vykúpenia bola smrť v osvienčimskom hladovom bunkri. Ale prv, ako smrť prišla, sluha Boží musel zniesť veľa uponíženi, prenasledovaní a utrpení a takisto aj mnoho zrieknutí sa z radosti a príjemnosti života. „Bez obeti niet lásky, — často hovorieval, — naše posvätenie má byť slobodné od všetkých výhod a výnimiek čo sa týka života, ba ešte aj takých vecí, ako je oblečenie. Toto posvätenie má v nás tak účinkovať, aby sme boli odhodlaní od hladu a smädu zomrieť hoci aj niekde v priekope“.

V Osvienčime pozoroval som otca Kolbeho zblízka a videl som, ako tieto slová napĺňa činom. Mal obdivuhodnú moc vplývať na väzňov. Vedel, hoci sám bol hladný, odstúpiť misku polievky, ktorú začal jesť, spoluväzňovi, zrieť sa šálky čaju v prospech druhého, hoci sám mal popukané pery od horúčky a ambulancnému lekárovi na návrh, že ho prijme do „revíru“ (nemocnice), vedel povedať: „... pán doktor, vezmite do špitála tam toho, mladšieho odo mňa, čo stojí v rade“.

V tábore otec Kolbe rozvíjal predovšetkým apoštolát dobrého príkladu. Sám hovorieval: „Hoci by sme sa trápili a mučili by nás, neurobíme veľa, ak nedáme dobrý príklad“. Túto zásadu uskutočňoval i za

vzbudzoval na duchu. Mal v sebe čosi, čo k nemu priťahovalo, čo pôsobilo nie natoľko slovom, ako postojom plným optimizmu a živej nádeje. Keď som sa sťažoval na ťažké životné podmienky, povedal: „Odovzdaj sa Nepoškvrnenej. Ona ti pomôže. Ako dieťa ide spokojne so zatvorenými očami, keď ho matka drží za ruku, tak aj ty buď spokojný, keď ňu Mária drží za ruku“. Jeho myšlienky o Božej všemohúcnosti a milosrdenstva nás posilňovali a vracali silu a neraz odrádzali duše od chuti po pomste. Potvrdil to aj iný väzeň, kňaz dr. Zigmund Ruszczak z Varšavy: „Otec Kolbe bol duchovne taký silný, že svoju duchovnú silu prenášal aj na tých, medzi ktorými žil. Vplyv otca Kolbeho bol z každého hľadiska veľmi priaznivý a posilňujúci. Pri ňom som sa vždy cítil posilnený v nádeji, že tábor prežijem šťastne. Táto nádej sa splnila“.

Spasiteľné pôsobenie sluhu Božieho Maximiliána neskončilo sa jeho uzavretím do hladového bunkra. Siahalo aj poza železné dvere bloku smrti a temnú celu odsúdencov. Iný svedok, Brunon Borgowiec, obsluhovateľ bunkra z donútenia, nám rozprával, že otec Kolbe umierajúcich druhov zmieril s Bohom, modlil sa s nimi a za nich, spolu s nimi spieval duchovné, najmä mariánske piesne. Na esesmanov, ktorí chodievali pozeráť odsúdených väzňov do bunkra, hľadieval pohľadom plným dobroty, tí však to nemohli ani zniesť, že až kričali: „Pozerať sa na zem, a nie na nás“. Keď vyšli z bunkra, hovorili medzi sebou: „Takého človeka sme tu ešte nemali“.

Neľudská prisnosť táborového života mala za cieľ degradovať a úplne pošliapať ľudskú dôstojnosť väzňov. Tým o. Kolbe nesmierne trpel a jeho srdce napíňal smútok. Prosil nás, aby sme sa mocno držali Nepoškvrnenej, lebo vtedy budeme žiť ako bratia a nie ako nepriatelia. Jeho pamiatka nikdy nevymizne z našich srdiec, čo sme ho osobne poznali v tejto záverečnej etape jeho života; bude nám povždy svietiť sťa vysoko žiariaci maják plavcom na rozbúrenom mori života.

(Podľa rozprávania K. Szweda sprac. T. M. Raslavický.)

LITURGICKÝ ŽIVOT

LITURGIA SLOVA

V súčasnosti sa zaužívalo členenie posvätnéj liturgie v dôsledku koncilových dokumentov na dve časti — na liturgiu slova a liturgiu eucharistickej obety. Upustilo sa od predošlého členenia na prípravnú časť, tri hlavné časti — obetovanie, premenenie a prijímanie, a na zakončenie. Podľa disciplíny, ktorej sa každý náš veriaci učil a privyká na praktizovanie kresťanskej povinnosti čo do účasti na posvätnéj liturgii, pod ťarchou ťažkého hriechu bol povinný zúčastniť sa aspoň na hlavných častiach podľa členenia ako sme to vyššie uviedli. Dnes sa uplatňuje vo väčšej miere pohľad na liturgiu ako na celok a čo do povinnej účasti na nej sa zdôrazňuje osobitne povinnosť byť prítomným aj na liturgii slova, pretože táto časť je rovnako dôležitá pre výchovu a stvárňovanie duše kresťana, a dalo by sa povedať, že dnes tejto časti pripadá vlastne tak vzdialená, ako aj bezprostredná príprava veriaceho človeka pre opravdivý kresťanský životný štýl. Do tohto životného štýlu potom organicky zapadá aj účasť na eucharistickej obete a prijímanie sviatosti Tela a Krvi Pánovej pri jej vyvrhlení. Pravdaze, posvätná liturgia sa z tých častí, ako sme ich uviedli, aj naďalej skladá, má ich — nič podstatného sa nezmenilo, iba náš prístup k nej je metodicky odlišný od predošlého. V prípade našej východnej liturgie sa liturgia slova začína podľa zaužívanej praxe pomerne rozsiahlymi prosebnými modlitbami, oslavnými antifónami uvádzanými spevmi, slávnostným vzhľadom s Evanjeliom, vlastnou liturgiou slova — teda čítaním príslušných úsekov z Pisma svätého — povinnou homíliou, výkladom a aplikáciou prečítaného na súčasný náš život, a končí sa opäť prosbami na jej zakončenie a prechod k liturgii eucharistickej obety. V nasledujúcom si teda opäť budeme všimáť najprv textovej stránky tejto časti liturgie a pozamyšľame sa nad jej náplňou zavše aspoň letným pozastavením sa a sformulovaním svojich osobných postojov aj vyjadrením zážitkov z uvedomelej spoluúčasti na jej konaní.

Kňaz po skončení prípravnej časti, o ktorej sme uvažovali v predchádzajúcom pojednaní, pri slávnostných bohoslužbách okladza oltár, chrám i ľud a modlí sa pritom kajúcny Žalm párdesiaty. Odprosuje v ňom Pána za svoje previnenia a poklesky i za všetok ľud a uspôsobuje sa tak na dôstojné uskutočnenie všetkých úkonov, čo budú nasledovať po tomto úvode, ktorý zahŕňa v sebe akt uznania vlastnej hriechnosti aj ľútosť a prosbu o odpustenie. Známy je nám jeho obsah, preto sa s ním bližšie zaoberať nemienieme. Potom vystúpi k oltáru a posvätný liturgický úkon sa začína.

Požehnaj, Otče, prosí diakon na úvod, ak je to liturgia s asistenciou. A kňaz pokračuje:

Požehnané kráľovstvo Otca i Syna i Svätého Ducha — teraz i vždycky i na veky vekov.

Amen. Odpovedá ľud a chrámovými priestormi sa začínajú rozliehať prosby „jekténije“, ktoré môžeme nazvať aj Veľkými prosbami, pretože sú skutočne rozsiahle a týkajú sa všetkých našich potrieb. Ich formulácia je napriek starobylosti pôvodného textu taká pádna, že takmer nepotrebujú osobitný komentár a výklad. Pritom sú aj dnes aktuálne a zahŕňajú naše potreby — rovnako potreby jednotlivca aj spoločnosti, potreby rovnako hmotné a časné, ako aj priestor a čas prekonávajúce...

V pokoji k Pánovi pomodlime sa.

Takto znie úvodná výzva, na ktorú zaznie po prvý raz odpoveď ľudu ako prosba —

Pane, zmiluj sa.

V pokoji, upokojení a zmierení sa máme vždy modliť, vstupať do rozhovoru duše s Bohom, lebo toto je opravdivá modlitba a toto je jej základným predpokladom. — Pokoj v duši, v srdci a v mysli, pokoj v prostredí, v kraji, vo vlasti, na celom svete. Pokoj ako dar nebies i plod našich úsílí. A Pán nám ho dáva, pretože je milosrdný, láskavý a zmilúva sa nad nami tak, ako ho o to za každou prosbou žiadame.

Za nebeský pokoj a za spásu našich duší — k Pánovi pomodlime sa.

Za pokoj na celom svete,

za blaho a rozkvet všetkých Božích cirkví

a za zjednotenie všetkých — k Pánovi pomodlime sa.

Za tento svätý chrám a za tých,

čo s vierou, nábožnosťou a bážňou Božou do neho vstupujú — k Pánovi pomodlime sa.

Za Svätého otca, nášho veľkňaza všeobecnej Cirkvi Pavla VI., za našich biskupov, za ctihodných kňazov a diakonov

v Kristu a za všetok ľud Boží — k Pánovi pomodlime sa.
Za túto obec (toto mesto), za všetky mestá a krajiny a za tých, čo v nich vo viere žijú — k Pánovi pomodlime sa.
Za priaznivé počasie, hojnú úrodu a za časy pokojné — k Pánovi pomodlime sa.

Za predstaviteľov a za celú našu vlasť — k Pánovi pomodlime sa.

Za plaviacich sa, pocerstných, chorých a trpiacich, za vážnych a zajatých a za ich spasenie — k Pánovi pomodlime sa.

Aby sme boli zbavení všetkého zármutku, hnevu a núdze — k Pánovi pomodlime sa.

Zastaň sa, a spas, zmiluj sa a zachovaj nás, Bože, svojou milosťou.

A pripomenúc si presväťu, prečistú, preblahoslavenú a slávnu vládkyňu našu Bohorodičku a vždy Pannu Máriu so všetkými svätými — seba samých, jeden druhého a celý život svoj Kristu Bohu oddajme.

Tebe, Pane náš — odpovedá ľud na posledné z oslovení, ako výraz skutočnej odovzdanosti Otcovi na nebesiach a Božiemu Synovi v láske Svätého Ducha, od ktorého všetko pochádza a ku ktorému všetko smeruje. Všetky potreby živých sa tu pospomínajú a na nič závažného sa nezabudlo. Kresťan bol a je vždy realista a preto neopomína nič z realít, ktoré ho obklopujú a v zaradení do ktorých sa rozvíja jeho život. On toto všetko pozdvihuje, povznáša, stvárňuje svojimi schopnosťami ako nástrojmi ducha a pohľadov založených na viere, dôvere, nádeji a láske, ktorá je zdrojom každej pozitívnej hodnoty a cieľ má vo večnosti.

V prosbách pri svätej liturgii obetovanej za zomrelých nachádza svoje miesto aj nasledujúca vložka, ako dôkaz nášho živého mementa na tých, ktorí nás v ceste predišli a prekročili prah času po skončení pozemského života.

Za služobníka Božieho (meno) a jeho blahú pamiatku i za odpustenie všetkých jeho hriechov vedomých i nevedomých — k Pánovi pomodlime sa.

Aby nebol odsúdený na poslednom súde Kristovom, ale aby jeho duša bola vvedená do kráľovstva živých, na miesto večného svetla, kde všetci svätci a spravodliví odpočívajú — k Pánovi pomodlime sa.

Keď naše memento na zomrelých je súhrnné a modlíme sa za všetkých zomrelých veriacich alebo aspoň za viacerých, vtedy sa táto vsuvka mierne pozmeňuje, prispôsobuje a jej znenie je výrazným svedectvom našej viery v obcovanie svätých, ako to vyznávame v apoštolskom vyznaní viery slovami: ... **verím v svätých obcovanie, hriechov odpustenie a život večný.** Obcovanie svätých je teda duchovné spojenie, ktoré je medzi nami stále živé a naše modlitby a obete za mŕtvych sú výrazom tohto spojenia a ľudsky povedané našej pozornosti voči sebe navzájom. A to všetko sa uskutočňuje v tajomnom tele Kristovom, ktorého sme všetci údmi.

Za všetkých od vekov v pravej viere a nádeji na vzkriesenie a život večný zomrelých otcov a bratov našich, za zakladateľov a dobrodincov tohto svätého chrámu, za našich rodičov a príbuzných, ktorí tu odpočívajú a sú tu zaznamenaní, i za duše všetkých pravoverných kresťanov a za ich blažené večné odpočinutie — k Pánovi pomodlime sa.

Pane, zmiluj sa.

Aby neboli odsúdení na poslednom súde Kristovom, ale aby ich duše boli vvedené do kráľovstva živých, na miesto večného svetla, kde všetci svätci a spravodliví odpočívajú — k Pánovi pomodlime sa.

Puto lásky a vzájomnej služby sa takto výrazne prejavuje a uskutočňuje v modlitbách ľudu Božieho. Kňaz potom prechádza k tichému osobnému rozhovoru s Pánom a zakončí ho vzdávaním slávy, úcty a poklony, na ktoré nadväzuje spev antifón s osobitným textom v základnom rozlíšení na všedné dni a na neделе a sviatky roka.

Pane, Bože náš, ktorého moc je nevýslovná a sláva nevýstižná, ktorého milosrdenstvo je bez konca a láska k človeku nevyjadriteľná, ty sám, Vládca, podľa svojej dobrotnosti zhladni na nás i na tento svätý chrám a udeľ nám aj tým, čo sa s nami spolu modlia, hojnosť svojej milosti a štedroty.

Lebo tebe patrí všetka sláva, úcta a poklona — Otcu i Synu i Svätému Duchu, teraz i vždycky i na veky vekov.

Duša takto naladená s radosťou sa súhlasne pridáva k hlasitému prevolaniu, ktoré zaznieva z úst kňaza pri oltári, a A-

men, — nechže je tak, nech sa stane tak — je jej odpoveďou na prechádzajúce.

Texty bežných antifón sú potom nadšeným pokračovaním prejavu oddanosti, jeho oslavovania a zvelebovania.

Antifóna každodenná

1. Dobré je vynávať sa Pánovi a zvelebovať meno tvoje, Najvyšší. Na prihovor Bohorodičky, Spasiteľa, spas nás.

2. Pán kraľuje, obliekol si nádheru, obliekol si Pán silu a opásal sa.

Na prihovor tvojich svätých, Spasiteľa, spas nás.

Antifóna nedeľná

1. Zaplesaj celá Zem pred Pánom, ospevujte jeho meno a vzdajte slávu jeho velebnosti.

Na prihovor Bohorodičky, Spasiteľa, spas nás.

2. Bože, obdaruj nás a požehnaj nás, obráť k nám svoju tvár a zmiluj sa nad nami.

Zmŕtvychvstalý Synu Boží spas nás, ktorí ti spievame: Aleluja, aleluja, aleluja.

Tretia antifóna je spoločná — tá istá sa spieva rovnako vo všedné dni aj v nedeľu. Zasvätené sviatky majú antifóny vo svojich propriách podľa povahy a náplne sviatku.

1. Poďte a potešme sa v Pánovi. Zaplesajme Bohu Spasiteľovi nášmu.

a) vo všedný deň

Obdivuhodný vo svojich svätých, Synu Boží, spas nás, ktorí ti spievame: Aleluja, aleluja, aleluja.

b) v nedeľu

Zmŕtvychvstalý Synu Boží spas nás, ktorí ti spievame: Aleluja, aleluja, aleluja.

Výber z antifón na jednotlivé zasvätené sviatky by sa žiadalo spracovať osobitne, aby boli k dispozícii pre liturgickú prax. Môže to však nájsť svoje miesto v tejto rubrike až po prebratí celej osnovy liturgie. Medzi spev antifón sa vsúvajú zväčša malé prosby a kňazská modlitba, ktoré si tu pre vzácnosť ich obsahu uvedieme. Malé prosby majú rovnaké znenie a pozostávajú vždy z troch výziev a odpovedi ľudu — Pane, zmiluj sa. Koná ich kňaz alebo diakon spolu s ľudom. Podľa súčasnej praxe sa však konajú potichu a odpovedá na ne iba miništrant, pretože ich uskutočňovanie nahlas s celým chrámom značne predlžuje aj tak dosť dlhý čas potrebný na celú liturgiu. Len v skratke si naznačíme teda ich štruktúru.

K./D.: Znovu a znovu k Pánovi pomodlíme sa.

Ľ.: Pane, zmiluj sa.

K./D.: Zastaň sa a spas, zmiluj sa a zachovaj nás, Bože, svojou milosťou.

Ľ.: Pane, zmiluj sa.

Kňaz: A pripomenúc si prečistú, presvätú... Kristu Bohu odajme.

Ľud: Tebe, Pane náš.

A kňaz pokračuje modlitbou.

Pane, Bože náš, spas ľud svoj a požehnaj svoje dedičstvo. Zachovaj celú svoju Cirkev. Posväť tých, čo milujú nádheru domu tvojho, osláv ich svojou Božskou silou a neopúšťaj nás, lebo my dúfame v teba. A tvoja je vláda, tvoje je aj kráľovstvo, sila i sláva — Otca i Syna i Svätého Ducha, teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.

Na tomto mieste sa opäť recitujú Malé prosby a nasleduje ďalšia modlitba, ktorá vyúsťi do textu prípevu druhej antifóny svojím obsahom a umiestnením analogického s oným Sláva na výsostiach Bohu v západnej liturgii.

Ty, ktorý si nám dožičil konať tieto spoločné a jednomyselné modlitby a ktorý si prisľúbil, že splníš prosby, keď sa dvaja alebo traja budú modliť v tvojom mene, splň teraz prosby svojich služobníkov na ich úžitok. V prítomnosti nám daj poznať tvoje pravdy a v budúcom veku daruj nám život večný.

Lebo dobrotivý a láskyplný Boh si ty, a my ti slávu vzdávame — Otca i Synu i Svätému Duchu, teraz i vždycky i na veky vekov.

Ľud opäť na znak súhlasu a stotožnenia sa s vysloveným odpovedá: Amen. A prechádza do spevu, ktorým naplno už zaznieva celý chrám, a ktorým sa táto úvodná časť liturgie končí.

Sláva Otca i Synu i Svätému Duchu — i teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.

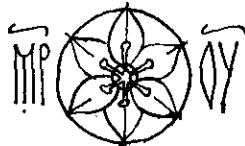
Jednorodný Synu a Slovo Božie, aj keď si nesmrteľný, pre naše spasenie vzal si na seba ľudské telo zo svätej Bohorodičky a vždy Panny Márie. Bez premeny stal si sa človekom a ukrižovaný si bol, Kriste Bože, smrťou si smrť premohol ako jeden zo svätej Trojice — spoluoslavovaný s Otcou i so Svätým Duchom — spas nás.

Ľud Boží sa zhromaždil a zjednotený v duchu vzdáva Otcovi na nebesiach, Synovi, ktorý ho vykúpil, i Duchu, ktorý ho posväcuje, povinnú úctu, slávu, hold a vyjadruje mu svoju oddanosť.

Premenil si sa na hore, Kriste Bože, ukázal si učeníkom svojím slávu svoju, nakoľko ju mohli vidieť. Nech zasvieti aj na nás hriechných tvoje večné svetlo, na prihovor Bohorodičky, Darca svetla, sláva tebe.

Premenil si sa na hore, Kriste Bože, a tvoji učeníci uzreli oslávenie tvoje tak, ako ho boli v stave vnímať, aby pochopili tvoje dobrovoľné utrpenie až ťa uvidia na kríži a aby ohlásili svetu, že ty si Svetlo Otcovo.

(Tropár a kondák na sviatok Premenenia Pána)

Pri pôrode si zachovala panenstvo, pri zosnutí si neopustila svet, Bohorodička. Prestahovala si sa k Životu, Matka Života a svojimi modlitbami zachraňuje naše duše od smrti.

V modlitbách neúnavnú Bohorodičku, v ochrane pevnú nádej, hrob a smrť nemohli si udržať, lebo ju ako Matku Života do večného života uviedol ten, ktorý sa ubytoval v živote vždy panenskom.

Anjeli užasli, keď videli zosnutie Najčistejšej, ako Panna vystupuje zo zeme do nebies. Zvelebuje, duša moja, slávne prestúpenie Matky Božej zo zeme do nebies.

(Tropár, kondák a namiesto Dostoja na sviatok Usponia Bohorodičky)

HVIEZDA SPÁSY

Každý kresťan vie, že tou hviezdou ozaj nebesky krásnou je tá, o ktorej prorocky spieval Boží pevec Veľpiesne: „Celá krásna si a poškrvny niet na teba“, — je Panna Mária. — Tú vŕcne milovať, tej verne slúžiť a opravdivou nábožnosťou k nej zabezpečiť si navždy jej materinskú starostlivosť o nás značí mať v rukách kľúč od nebeskej brány i od všetkých pokladníc Božích. Znamená to mať pri sebe stále Matku najnežnejšiu, najstarostlivejšiu, najsúcitnejšiu a pritom nekonečne bohatú a mocnú. Vie, môže a chce nám spriemniť i tie najtrpkšie chvíle života a zažehnať, zneškodniť všetky možnosti duševného stroskotania na rozbúrenom mori života, najmä pri smrti. — Po Spasiteľovi je pre každého z nás najväčším darom Božím, za ktorý svätí Bohu dennodenne vŕcne ďakovali. Napríklad veľký ctiteľ Presv. Bohorodičky sv. Alfonz z Liguori hneď na začiatku večernej modlitby zaradil výzvu: „Podakujme Pánu Bohu, že nám dal Ježiša Krista za Spasiteľa a Pannu Máriu za Matku...“

Zaujímá nás výskum a prieskum planét. Najmodernejšie technické vymoženosti vedci intenzívne využívajú na to, aby zistili, čo je vo vesmíre a aké sú v ňom možnosti pre človeka, v čom by mu mohli byť na osoh. — Podobne každý veriaci kresťan má vynaložiť úsilie poznať Hviezdu hviezd — Presv. Bohorodičku a využívať možnosti, ktoré máme v nej v prospech svoj i iných. My ju nutne potrebujeme ako dieťa matku. Tak je nám potrebná pre blaho našej duše tu i na večnosť ako telesná matka pre vznik a život dieťaťa. Ako nemôže vzniknúť nový človek bez otca a matky, ani sa udržať pri živote bez ich pomoci, tak nie je možná spása našej duše bez Krista a Márie!

† o. Ján Ďurkán

Z NÁŠHO ŽIVOTA

RAKOVEC NAD ONDAVOU leží v strede Zemplína, neďaleko okresného mesta Michalovce. Je to starobylá gréckokatolícka farnosť. I keď Schematismus gr.-kat. cirkvi hovorí, že tamojší chrám Boží, zasvätený Och-rane-Pokrovu Presvätej Bohorodičky vystavali v roku 1180, je isté, že to nie je pôvodný chrám a že tu stál iný, oveľa starší. Dokazuje to skutočnosť, že do roku 1950 prechovávali na rakoveckej fari matričnú knihu z roku 1743. Viedli ju v latinskej reči a je škoda, že sa nezachovala. K farnosti Rakovec nad Ondavou patria ako filiálky obce Suché (s chrámom zasväteným sv. apoštolom Petrovi a Pavlovi z roku 1805) a blízke Moravany. V Rakovci sa dňa 22. augusta 1857 narodil Stefan Miklossy, ktorý su pred šesťdesiatimi rokmi stal prvým sídelným biskupom novozriadeného gréckokatolíckeho biskupstva hajdu-dorogského v bratskej Maďarskej ľudovej republike. Duchovnými správcami v Rakovci boli: J. Danielovič (1800–1849), J. Pajkoši (1849–1866), M. Zábava (1866–1867), J. Balogh (1867–1876), M. Starecký (1876), J. Novák (1876–1877), P. Kallók (1877–1878), E. Precechtely (1878–1880), M. Gulovič (1887–1888), Ján Dudič (1888–1932), Anton Tink, ktorý neskoršie bol aj generálnym vikárom mukačevskej časti, na-

„ZKD bude upevňovať a prehľbovať spoluprácu pri vytváraní dobrých vzťahov medzi Cirkvou a štátom. Urobí všetko, aby cirkevný a náboženský život v našej vlasti uberal sa tokom rešpektujúcim zákony našej vlasti.

ZKD hlboko oddané svätej cirkvi a jej viditeľnej hlave Svätému Otcovi bude rozvíjať svoj činnosť aj na poli mierovom. V spolupráci s mierovými hnutiami doma a vo svete bude podporovať všetky snahy na zachovanie mieru a bezpečnosti.

Verní odkazu pápeža Jána XXIII., vyjadreného v encyklike PACEM IN TERRIS, ktorým menom sa honosi naše ZKD, aj my sa pripájame k jeho výzve: „Nech On vzdiali od srdca ľudí to čo ich môže vrhnúť do nebezpečenstva... Nech osvieti tých, ktorí sú zodpovední za národy, aby povedla starostlivosti o spravodlivý blahobyť svojich občanov, zabezpečili a bránili veľký dar mieru...“

(Z uznesenia rozšíreného ÚV Združenia kat. duchovných Pacem in terris v ČSSR, ktoré prijali na zasadnutí v Trenčianskych Tepliciach 24. mája t. r.)

PREŠOV — Dňa 5. júna t. r. prijal Otec ordinár na Ordinariáte v Prešove zástupcov Spolku sv. Vojtecha a Cirkevného nakladateľstva, s ktorými prerokoval naliehavé záležitosti vydavateľského programu pre gréckokatolíckych veriacich. Zároveň pri tejto príležitosti vyjadril Otec ordinár predstaviteľom SSV i CN úprimne uznanie za doterajšie porozumenie.

KLOKOČOV — Z našej známej mariánskej farnosti dostali sme smutnú správu o tom, že dňa 24. apríla t. r. odovzdal svoju šľachetnú dušu Stvoriteľovi príkladný farník a obetavý mariánsky horliteľ p. Jozef Danko, rázovitá osobnosť klokočovskej farnosti. Veľmi obetavo sa vždy pričíňoval o zvelebenie Božieho chrámu, najmä pri obnove hrôzami vojny poškodenej klokočovskej svätyně Matky Božej. Za hojnej účasti miestnych farníkov a spoluobčanov obce i blízkeho okolia sa so zosnulým na klokočovskom cintoríne v deň pohrebu dňa 27. apríla rozlúčil a pohrebne obrady vykonal o. Michal Peja, správca fary v Cabove za asistencie miestneho duchovného správcu o. A. Prokopoviča.

PETROVA — Filiálku farnosti Cigeľka v Bardejovskom okrese navštívil v nedeľu dňa 4. júna t. r. Otec ordinár, ktorý pri slávnostnej Sv. Liturgii predniesol k prítomným veriacim aj povzbudzujúcu kôzeň.

REDAKČNÁ RADA našich časopisov mala svoju pracovnú schôdzu dňa 25. mája t. r. v Košiciach. Pri tejto príležitosti prerokovala ideovo-tematicky plán našich časopisov na druhý polrok 1972 a zoznámila sa s pripomienkami vydavateľského odd. SSV a CN. Porady sa zúčastnil aj zástupca Ordinariátu.

BRATISLAVA — Dňa 17. mája t. r. zišlo sa na svoje pracovné zasadanie Predsedníctvo Správneho výboru Spolku sv. Vojtecha, ktoré sa zaoberalo tematickými plánmi jednotlivých časopisov, vydávaných SSV v Cirkevnom nakladateľstve a otázkami výroby. Pripojilo sa k ohlasu základnej organizácie ROH SSV v Trnave, ktorá zaujala svoj postoj k situácii v oblasti juhovýchodnej Ázie a odsúdila stupňovanie vojnových akcií.

VYŠLA Stručná gréckokatolícka Liturgika ako dodatok k učebnici náboženstva. Liturgika bude súčasťou Katechizmu, ktorý pre našu diecézu zabezpečil SSV v Cirkevnom nakladateľstve Bratislava a bude expedovaná prostredníctvom dekanských úradov spolu so spomínanou učebnicou náboženstva.

Liturgiku zostavil o. B. Demko s redakčnou radou. Úvodné slovo napísal vedúci redaktor dr. Emil Korba. Publikáciu uzatvára prehľadný Stručný liturgický slovníček. Počet strán 24. Cena výtlačku 2 Kčs.

OPRAVA. V júnovom čísle Slova v príspevku, zasvätenom lidickej tragédii sa i napriek všetkej korektorskej pozornosti dostala do podtitulu článku nemilá chyba: nesprávny dátum. Láska čitatelia iste pochopili z kontextu, že ide o rok 1942. Ospravedlňujeme tento nedostatok a prosíme, aby ste nám ho nezazlievali.

stúpil za farára v Rakovci pred štyridsiatimi rokmi. Terajším správcom farnosti je o. ThDr. Ján Seman, ktorý je zároveň riaditeľom Gr.-kat. ordinariátu v Prešove. Ako kapláni pôsobili v Rakovci P. Slavík, J. Pajkoši, J. Pahy, J. Šereg-

hy, D. Tink a terajší správca farnosti o. dr. J. Seman.

Naše snímky ukazujú celkový pohľad na farský chrám v Rakovci a jeho hlavný oltár.

B. D.

K našim správam v minulých číslach našich časopisov z farnosti Kyjev a Repejov sa vraciame prítomnými snímkami, ktoré zachycujú Otca ordinára pri vysviacke zvona farského chrámu v Kyjove a Otca biskupa dr. B. Hopku pri jeho návšteve farnosti Repejov.

ŠLACHETNÉ KŇAZSKÉ SRDCE

(Pamiatke † o. arcidekana P. Rokiczského)

9. augusta tohto roku by sa bol dožil svojej životnej osemdesiatky dlhoročný košický gr.-kat. farár o. arcidekan Pavol Rokiczský. Bolo by to ozať radostné výročie, ktoré aj keď v úcte a vďačnosti spomíname takým nie je, lebo nám zároveň dňa 5. júla t. r. pripomenulo aj 20. výročie jeho smrti.

Pred 50 rokmi prišiel na košickú faru. Najprv ako kaplán. Po piatich rokoch stáva sa administrátorom a potom farárom rozsiahlej košickej gr.-kat. farnosti. Pri tejto nedožitej osemdesiatke o. P. Rokiczského s vďačnou úctou spomínam na svojho vzácného predchodcu a niekoľkoročného predobrého principála.

Otec arcidekan bol človekom plnej rozvahy, mimoriadnej trpezlivosti, otcovskej láskavosti, príkladnej presnosti a spoľahlivej zodpovednosti vo všetkých svojich povinnostiach a životných situáciách. Tak som ho poznal, tak naň spomínajú všetci, ktorí si ho pamätajú a nezabúdajú. Okolo seba šíril bezpečnú istotu a vždy múdro poradil. Nemal vo zvyku chváliť, ale ani nikdy nevytýkal. Jeho úsmev povedal viac ako slová prázdnych chválospevov. Žil zo skúseností múdrych a ich šlachetné myšlienky vždy účelne aplikoval na svoj vlastný život.

Najvýraznejším znakom tejto typickej a svojráznej kňazskej osobnosti bola jeho nevšedná, obsažná a kultivovaná

forma reči. Rozhovory s ním končili múdрым a utipným záverom. Nastolená myšlienka v jeho reči dostala nový, prekvapujúci, ale najmä povzbudzujúci obsah. Bol výborným kazateľom a spevákom. Vlastnil hodnoty dobre vybaveného kňaza, ktoré s apoštolským zápalom plne využíval na oslavu Boha. Bol Jeho verným, dôstojným a príkladným služobníkom.

Jeho osobný a osobitý spoločensky vypestovaný štýl života vlastnil kultúru zaobchádzania, vystupovania, myslenia. Tým si podmaňoval ľudí. Bol mohutnej postavy, ktorá mala mäkké srdce kňaza, verné srdce Slovana, nežné srdce človeka, ktorý mal pochopenie pre každého. F. X. Salda vyslovil myšlienku, že sila ducha je neobmedzená a nemá hraníc. Povedal tým pravdu, ktorá sa dá v plnom rozsahu aplikovať na charakter o. Pavla.

Otec arcidekan bol človekom priezračne čistého a šlachetného kňazského srdca. Zomrel po ťažkej chorobe v pražskej nemocnici Na Bulovke 5. júla pred 20 rokmi. Odpočíva na ústrednom mestskom cintoríne v Košiciach.

Celý jeho život i životné finále je povzbudzujúcim odkazom pre každého z nás, lebo nám dôrazne pripomína, že jedine kurz čistej lásky k Bohu a blížnemu je kurzom, ktorý otvára brány šťastiu pozemskému i šťastiu večnému. Večná mu pamiatka!

o. Bartolomej Demko

● Milý a obetavý vedúci košického gr.-kat. mužského chrámového zboru p. MICHAL KYCA, dožíva sa dňa 26. augusta t. r. svojej požehnanej životnej sedemdesiatky.

● Skúsený a nadšený horliteľ za povznesenie úrovne našich liturgických spevov získaval aj v minulosti úprimné uznanie za svoje vynikajúce schopnosti a obetavú tvorivú prácu.

● Výsledky jeho súčasnej obetavej a vytrvalej práce s vďačným uznaním kvituje pri tejto príležitosti i celá košická gr.-kat. farnosť, ktorá aj touto cestou milému a váženému jubilantovi vyjadruje svoju úprimnú úctu a srdečné NA MNOHAJA I BLAHAJA LIETA!

SNÍMKY A SPRÁVU z kňazskej chirotonie (vysviacky) našich tohoročných piatich absolventov Cyrilometodejskej bohosloveckej fakulty v Bratislave a Litoměřiciach, prinesieme v septembrovom čísle SLOVA.

z kresťanského sveta

SVATÝ OTEC PAVOL VI. na audiencii členov Mariánskych družín rozhodne dementoval neopodstatnené chýry, ako by sa chystal zrieknuť sa pápežského úradu. Zdôraznil, že je rozhodnutý naďalej niesť ťažkú zodpovednosť za osud katolíckej Cirkvi.

AKO KAŽDOROČNE pred svätodušnými sviatkami aj toto roku uverejnili pápežské posolstvo k misijnému dňu, ktorý bude 22. októbra t. r. Sv. otec Pavol VI. v ňom okrem iného zdôrazňuje, že misiónársky záujem a povinnosť sa týkajú všetkých členov Cirkvi.

V BAZILIKE SV. PETRA pri príležitosti 9. výročia smrti Jána XXIII. bola zádušná Sv. služba Božia, na ktorej bol prítomný aj Sv. otec.

RYTIERSKYM KRÍŽOM SV. JURAJA vyznamenal Svätý otec Pavol VI. 21-ročného strážnika Marka Ottagia, ktorý zabránil celkovému zničeniu Michelangelovej Piety. Vzácnu sochu opravila do Vianoc.

V MEXICO-CITY založili nové národné Hnutie kňazov pre ľud, ktoré združuje biskupov, ako i svetských a rehoľných kňazov a má podobné ciele ako čínske hnutie Kresťania pre socializmus.

KARDINAL J. DANIELOU bol vyznamenaný čestným doktorátom, ktorý mu udelila Univerzita v Buenos Aires.

BISKUP VONDERACH na bohosloveckú vysokú školu v Chur (Švajčiarsko) prvý raz vymenoval za profesora ženu, a to na katedru pedagogickej psychológie.

„Veríme však, že obeť tých čo padli v nacistami vypálených obciach, vykúpi pokojný život v trvalom mieri všade, svet bez ľudskej nenávisti, bez obľudnosti fašizmu a ukrutnosti vojny. Aby nikdy ľudia, naši bližní, už nemuseli umierať násilnou smrťou, ale aby mali život, a prehojne ho mali. (Jn 10, 10)“.

(C. A. Radványi v KN)

Jednou vetou

Svätý Otec na sviatok Božieho Tela slúžil Sv. Službu Božiu v chráme Najsv. Sviatosti na rímskom predmestí. – **Svätá Stolica** povolila 12-bodový program prispôsobenia liturgie k indickým zvyklostiam a spôsobu myslenia – **V Norimberku** bol kongres medzinárodného združenia katolíckych lekárov – **G. Colombo**, milánsky arcibiskup, poukázal v tlači na to, že veriaci sa musia spovedať aj z nedodržania dopravných predpisov – **V severnej Indii** zriadil Svätý otec dva nové malabarské exarcháty – **Fr. Guillaume** stal sa prvým vatikánskym vyslancom v republike Haiti – **V Burundi** oslavuje Cirkev 75 rokov svojho trvania a požehnaného pôsobenia, preto tam biskupi vyhlásili tento rok za Rok viery – **V Equadore**, na planine v strede Ánd, budujú pre tisíce rodín, ktoré sú bez životných prostriedkov „mestečko Pavla VI.“ – **Iracký prezident** prijal na osobnej audiencii apoštolského nuncia J. Ruppá a jeho prostredníctvom poďakoval Pavlovi VI. za jeho úsilie o udržanie mieru na Blízkom východe a vo Svätej krajine zvlášť – **Medzi členov** Krajinskej rady vlasteneckého národného frontu v MLR zvolili predsedu maďarského biskupského zboru arcibiskupa dr. Ijjasa, biskupa dr. Bánka a ďalších duchovných – **V Bambergu** počet poslucháčov bohoslovca za posledných 10 rokov klesol o viac ako tretinu – **Brazilska** polícia vykázala z Brazílie belgického teológa dr. Gomblina, blízkeho spolupracovníka arcibiskupa Helderu Camaru – **Bazilika** v Gdansku dostala nový zvon, ktorý uliali zo zvyškov starého z roku 1417, zničeného za poslednej vojny – **Pápež Pavol VI.** prijal na súkromnej audiencii kardinála P. E. Légera, bývalého arcibiskupa kanadského Montrealu, ktorý už 5 rokov vyvíja misijnú prácu medzi malomocnými v Kamerune – **60 rokov** od vysviacky chrámu sv. Klementa v Brne – **Horných Heršpiciach** oslávia v nedeľu 10. septembra t. r.

PRÍKLAD A MODLITBA MATKY TERÉZIE

Matka Terézia je dnes už svetoznáma osobnosť, jedna z tých veľkých duší našich čias, ktoré všetky svoje sily zasvätili bližným, trpiacim, hladujúcim, opusteným. V spolupráci so všetkými ľuďmi dobrej vôle odstraňuje hlad, nevedomosť, opustenosť. Burcuje svedomie bohatých jednotlivcov i národov, aby sa prebudili, obzreli okolo seba a neboli ľahostajní k nešťastiu druhých. A biedy je na svete ešte veľa! Dlho potrvá, kým sa dožijú mnohé deti svojich domovov, teplej postieľky, výdatnej stravy, vzdelania a všestrannej starostlivosti, ako je tomu u nás. Naši starci nežobru. Pre opustených sa budujú komfortné domy dôchodcov, ostatní majú zaručený príjem. Ideálne je postarané aj o nemocných. Naše minimum je pre mnohých nedostižným ideálom. A toto je túžba Matky Terézie dať všetkým dostatok chleba, strechu nad hlavou, pokoj a radosť zo života, urobiť všetkých šťastnými. O tieto dary prosí aj vo svojej každodennej modlitbe:

Učiň nás hodnými, Pane, slúžiť všade našim bližným, ktorí žijú a umierajú v zármutku a hlade. Daj im dnes našimi rukami každodenný chlieb. A pre naše porozumenie a lásku udeľ im mier a radosť. Urob ma, Pane, anjelom pokoja, aby som zanesla lásku tam, – kde je nenávisť, odpustenie, – kde je bezprávie, jednotu, – kde sú rozbroje, pravdu – kde vládne omyl, nádej – do srdc zúfalých, radosť, – kde je smútok. Udeľ mi, Pane, milosť tešiť – a nie byť potežovaná, rozumieť nešťastným – a nie byť pochopená, milovať viac, – než byť milovaná!

O. Št. Lazor.

SME JEDNA RODINA

EKUMENIZMUS

Boh nestvoril človeka samotného, ale ako muža a ženu (Gen 1, 27). Ich zväzok je prvotnou formou ľudského spoločenstva. Človek je v svojej najhlbšej podstate spoločenským tvorom a bez stykov s inými nemôže žiť ani rozvíjať svoje vlohy – hovorí koncil. (Cirkev v dnešnom svete 12.)

Boh, ktorý sa otcovsky stará o všetkých, chce, aby všetci ľudia tvorili jedinu rodinu a správali sa jeden k druhému ako bratia. Preto láska k Bohu a bližnému je prvým a najväčším prikázanim. „Každé iné prikázanie je zhrnuté v slovách: Miluj bližného ako seba samého“, hovorí sv. Pavol (Rím 13, 10).

A dodáva: „Láska je splnením zákona.“

Zo spoločenskej povahy človeka je jasné, že jestvuje vzájomná súvislosť medzi rozvojom ľudskej osobnosti a vývinom samotnej spoločnosti. Spoločenský život nie je pre človeka niečo vedľajšie, veď človek rozvíja svoje schopnosti stýkajúc sa s inými, vzájomnými službami a bratským dialógom. (25) V našich časoch sa neprestajne vzájomne vzťahy a obojstranná závislosť ľudí. Tento jav, zvaný socializácia, prináša mnohé výhody, ktoré cibrá a rozvíjajú schopnosti ľudskej osobnosti a umožňujú jej uplatňovať svoje práva.

Keďže vzájomná závislosť neprestajne vzrastá a pomaly sa šíri po celom svete, aj všeobecné dobro – to jest súhrn podmienok spoločenského života, ktoré umožňujú tak spoločenstvám, ako i jednotlivým členom dosiahnuť plnším a nehatenejším spôsobom svoju dokonalosť – stáva sa čoraz univerzálnejším a zahrňuje práva i povinnosti, ktoré sa týkajú celého ľudského pokolenia. Spoločenský poriadok treba stále viac rozvíjať, upevňovať v pravde, budovať v spravodlivosti a oživovať láskou. (26)

Povinnosti diktované spravodlivosťou a láskou sa stále lepšie plnia vtedy, keď sa každý pričinuje o spoločné dobro podľa svojich schopností so zreteľom na potreby iných a podporuje ustanovizne, ktoré pracujú na zlepšení životných podmienok človeka. (30)

Nech sa všetci usilujú zaradiť spoločenské záujmy medzi hlavné povinnosti dnešného človeka a ako také ich aj zachovávať. Lebo čím viac sa svet zjednocuje, tým zjavnejšie úlohy človeka presahujú jednotlivé spoločenstvá a postupne sa rozprestierajú na celý svet. Preto treba všetkých povzbudzovať k účasti na spoločných podujatiach. (31)

Pestovanie spoločenstva medzi ľuďmi veľmi podporuje kresťanské zjavenie. Ono nás privádza i k hlbšiemu chápaniu zákonov spoločenského života, ktoré Stvoriteľ vpísal do duchovnej a mravnej prirodzenosti človeka.

Tento spoločenský charakter sa zdokonaľuje a završuje pričinením nášho Spasiteľa. Veď on sám prijal ľudskú prirodzenosť, aby sa stal účastným ľudského spoločenstva. Modlil sa, aby všetci boli jedno (Jn 17, 21). Obetoval sa za všetkých ľudí, aby ich vykúpil. Apoštolom nariadil hlásať evanjelium všetkým národom, aby sa celé ľudské pokolenie stalo jedinou rodinou Božou, v ktorej by láska bola splnením zákona. (32)

Koncil zbadal i nebezpečia, ktoré hrozia na ceste k uskutočneniu tejto jedinej rodiny ľudstva. Preto hovorí: Nájdú sa aj takí, čo hlásajú veľkorysá a ušľachtilé názory, ale v skutočnosti žijú tak, že sa

PAVOL VI. prijal na audiencii terajšieho generálneho tajomníka Svetovej rady cirkvi dr. Blaka, a to v prítomnosti kardinála Willebrandsa.

KARDINAL KÖNIG mal prednádkom v Londýne anglickú prednášku pod názvom Cirkev a spojenie medzi Východom a Západom.

V HLAVNOM MESTE NDR Berlína bola v dňoch 12.–14. mája t. r. porada Berlínskej konferencie, ktorej sa zúčastnili zástupcovia rôznych kresťanských cirkvi.

BELGICKÝ KARDINÁL SUENENS v jednej z nedávnych svojich prednášok vyhlásil, že jeho snom je zúčastniť sa nového koncilu, nie však Tretieho vatikánskeho, ale Druhého jeruzalemského, ktorý by Cirkev priviedol do apoštolských čias. Ako tému takéhoto koncilu kardinál vidí úvahy o účinkovaní Ducha Svätého.

POD PROTEKTORÁTOM kolínskeho arcibiskupa kardinála J. Höffnera a predsedu Evanjelických cirkvi K. Imme- ra otvorili koncom mája t. r. v Düsseldorfe medzinárodnú výstavu cirkevných plagátov.

NA MARGO EKUMENIZMU už ozaj padlo, padá a iste aj v budúcnosti ešte padne mnoho slov, úvah, komentárov i predpovedí. Každý ho chápe po svojom. Každý chce mať svoju pravdu. Je pravda, že na ceste zjednocovacích úsilí je veľa prekážok. Nariekaním nad krivdami ich neodstránime. Tieto bolesti spomínať jednostranne je neúprimné a nekritické. Dnes už aj nečasové. Opravdivý kresťan nemôže žiť zo slz minulosti, ale z nádeje v budúcnosť a má vynaložiť zvrchované úsilie, aby ju prelial do tých najradostnejších úsmevov vždycky, všade a ku každému.

Ekumenizmus bez pokrytectva, pretvárk, ekumenizmus čistý musí mnohostranne zaväzovať všetkých. Čas vzájomného obviňovania, upodostatňovania, nesvornosti a výčitek nesmie mať miesto v živote vyznavača Toho, ktorý ukázal ľudstvu najvyšší heroizmus pravej Lásky.

Mnohí nám zbytočne vytýkajú, že nereagujeme na niektoré neopodstatnené výčitky proti našej cirkvi. Nechceme znovu opakovať dávnejšie vyhlásenia redakcie nášho časopisu, ktorý si vytýčil za cieľ hlásanie vzájomného porozumenia, bratskej vzájomnosti, občianskej solidarity a svornosti. Tomuto poslaniu sme dosiaľ boli a aj v budúcnosti chceme zostať verní. Vo svojej práci myslíme predovšetkým na veľké celospoločenské úsilia prítomnosti i budúcnosti, ktoré nás všetkých bez rozdielu stavajú do jednotného zodpovedného zápasu za pokoj, lásku a dokonalejšieho človeka. Veríme, že toto nám prinesie mierovú budúcnosť, za ktorú vytrvalo bojujeme, ale práve tak isto neochvejne veríme, že jej požehnané budúce plody dozrievajú v našej prítomnosti a my sa pred budúcnosťou nechceme hanbiť za to, že sme svoje tvorivé sily premrhali v neplodných a naivných polemikách o tom, či pri vytieraní diskosu bolo podstatné používať prst alebo špongiu.

Všetci máme veľkú spoločnú zodpovednú povinnosť toto úsilie s nevädňacím odhodlaním upevňovať, aby výslednicou našich spoločných snažení bol radostný mierový smiech prítomných i budúcich generácií a nie ich výsmech!

Red.

vôbec nestarajú o potreby spoločnosti. V podakto- rých krajinách mnohí si nič nerobia zo sociálnych zákonov a predpisov. Nemálo je takých, čo sa nehanbia vyhýbať povinnostiam voči spoločnosti. Koreň toho zla vidí koncil v sebeckte a pýche. (25)

Varujeme sa týchto spoločenských nečností a usilujeme sa životom i prácou podporiť zjednocovanie ľudstva v jedinu šťastnú rodinu Božiu.

Dr. J. B.

PRÍBEHY, KTORÉ PÍŠE ŽIVOT

KUPOVALA SI ZLOST

Stará Zuzka mala neustále mrzutosti. Akoby aj nie, keď nevesta na ňu vymýšľala a roznáša ju už nielen po dedine, ale i po okolí.

Nevesta sa dušovala, že nikdy zlého slova na ňu nepovedala. Upodozrievala tých, ku ktorým svokra chodievala, že ju štvú. Nevedela si vysvetliť, prečo jej strpčujú život tí, ktorým neublížila jediným pohľadom.

Jedného dňa svokra hrozne nariekala.

Čo sa zas stalo? — pýtal sa jej syn.

Opýtaj sa svojej ženy, čo zas na mňa vymyslela.

Ja neviem nič, — odpovedala nevesta a pustila sa do plaču tiež.

Že som pijačka, — skríkla svokra.

Nikdy som na to nepomyslela, — odpovedala nevesta.

Prezradte, od koho to všetko pochádza, nech sa to raz vyrieši.

Ak chceš vedieť, od tvojej dcéry.

Syn sa udivený obrátil k šesťročnej dcérke so slovami — Ty si to nahovorila babičke?

Keď babička mi vždy za to dala čokoládu, odpovedalo bojazlivo dievčatko. Tak sa prišlo na koreň pletiek a v dome nastal pokoj.

Pozor, dedkovia a babičky, aby ste si za cukriky a čokolády nekupovali od svojich vnúčat zlost.

SLEPÁ PÝCHA

Bolo to vtedy, keď sa parobčilo a prvenstvo sa získavalo bitkárstvom. Bola muzika. Statočný mladík Ondriš vyšiel z krčmy. Pri dverách stál silný, urastený Mišo, ktorý sa vynášal za prvého parobka na okolí. Pľuval si do dlane a Ondrišovi vylepil facku, že to zhučalo.

To prečo? — opýtal sa Ondriš.

Mišo mu vylepil druhú a posmešne poznamenal: — Kto odo mňa dostane jednu, musí byť rád, že sa mu neušlo viac. A komu je aj druhá málo, — vytiahol spoza sáry kuchynský nôž, mával ním vo vzduchu a pritom hovoril, — môže ochutnať také dačo. Ondriš odišiel.

Mišo sa rozchichotal a počastoval ho nadávkou: — Zbabelec od narodenia.

Na zábave bol aj mladý Jurko, chlapec ako kvet a k tomu skvelý tanečník. Začali hrať, Jurko pristúpil k švárnemu dieťaťku, milo sa naň usmial a bral ho do tanca. Vtom priskočil Mišo, odsotil ho a chytil jeho partnerku do tanca. Ona sa mu vytrhla z rúk a rázne povedala: — Ja chcem Jurka a nie takého bitkára. — Vystrela ruky k Jurkovi a už sa vrteli v tanci.

V miestnosti sa ozval smiech, zraky všetkých sa upreli na Mišu, ktorý zbledol a oči mu horeli zlosťou. Prišiel k Cigánom, dal im liter a zvolal: — Hrajte veselo, nech sa Jurko vytancuje do vôle!

Muzika sa skončila, všetci sa rozišli. Každý bol zvedavý, čo s Jurkom. Ale ten si šiel spievajúci s inými mládencami domov.

Až na tretie ráno Jurkov otec sa ponáhľal k žandárom. Ľudia vybehovali a jeden pred druhým sa ho pýtali: — Pravda, že Jurko je zavraždený? Otcovi

tiekli slzy, nemohol prísť k slovu, len prikyvoval.

Prišla pátračka a viedla Mišu na výsluch. Triasol sa ako osika. Bol bledý už nie od zlosti, ale zo strachu. Zakrátko sa k činu priznal, ba i ukázal, ako ho spáchal. Čakal schúlený za susedovým domom a pozoroval, kedy sa Jurko vráti domov. Počkal, a potom nožom vyhasil mladý život.

Bol odsúdený na dlhú dobu žalára, v ktorom po viacerých rokoch zomrel.

Ondriš, ktorému nadával do zbabelcov, sa šťastne oženil a radostne strávil život v kruhu svojej rodiny. Mišo zničil život nevinnému Jurkovi i sebe.

Múdrejšia je rozumná pokora ako slepá pýcha.

JEDNOTA OSOŽÍ VŠETKÝM

Bolo to dávno... Dve horské dediny blízko seba, nazveme ich Nižná a Vyšná. Nevedno odkedy a prečo žili v neustálej nenávisti a žiarlivosti. Navzájom na seba vymýšľali, častovali sa nepeknými menami a posmievali sa jedni druhým. Mláďenci sa pri každej muzike plašili, ba prehovorili pritom i nože a olovnice.

Ak šiel Vyšňanec Nižnou, dostalo sa mu aspoň pokrikovania: Me, me. Vraj Vyšňanci chystali nejakú slávnosť. Na mieste, kde sa mala konať, bolo plno kvetov. V nestráženej chvíli prišla koza, požrala ich a poprehadzovala.

V Nižnej bolo z toho smiechu. Všade o tom hovorili.

Bola jar. Na každom dvore v Nižnej bolo počut pišťanie kureniec, ktoré gazdyne krmili a opatrovali. Vtom sa rozchýrilo, že divoký kocúr požiera kurence. Objaví sa vždy tam, kde ho najmenej čakajú.

Nevedno, či bol divoký, ale kurčatá ozaj zmizli v jeho tlamе v značnom počte. Teraz Vyšňanci pokrikovali na Nižňancov: Mňau, mňau.

Dnes si obe dediny žijú v pokoji a dávnu nenávisť spomínajú len na smiech.

Rozdelenie a nenávisť každému škodí, jednota a bratská láska všetkým osoží!

Dr. Ján Bubán

Šaty a človek

Kňaz Wetherby práve počúval poludňajšie správy z rádia, keď zaznel zvonček. Vypol rádioprijímač a podišiel k dverám. Na prahu stáli dvaja kňazi: jeden z nich, ohromný chlapisko, mal hramatú, drsnú tvár, druhý bol nižšej postavy, žltkavej, nezdravej pleti.

— Dobrý deň, — pozdravil vysoký príselec so zreteľným írskym prízvukom. — Volám sa Donegan, som kňaz a toto je dôstojný pán O'Rourke. Prišli sme z Galvay na dovolenku... môžeme vojsť na chvíľku?

— Pravdaže, nech sa páči. — Domáci pán sa čudoval, prečo títo dvaja kňazi prišli do takej odľahlej dedinky. — Ak sa nemýlim, ste na ceste do Londýna? — opýtal sa ich, keď ich zaviedol do svojej pracovne.

Prichodzí vymenili si pohľady. Nastalo krátke ticho, potom ten vyšší povedal nečakane prísno:

— Chceli by sme, aby ste nás zaviezli do Foulness.

— Do Foulness? — opakoval kňaz otázku ako echo. Stiahol obočie. — Ale to je predsa 40 míľ odtiaľ!

— Musíme sa dostať tam čo najrýchlejšie — zamiešal sa do reči nižší; — jeho hlas znel škriplavo ako nenamastené dvre — je to veľmi vážna vec.

— Najbližšia stanica odtiaľ je na 5 míľ. Mohol by som vás tam zaviesť...

— To je vylúčené! — prerušil ho vysoký — chceme ísť po ceste.

— Dnes večer ide po hlavnej ceste autobus.

— Zaveziete nás do Foulness! — povedal obor už rozkazovačne.

— Počúvajte, — kňaz prizrel sa dôkladne obidvom prišielcom — vy vôbec nie ste duchovnými osobami. Kto ste? Ohromný chlapisko sa rozosmial.

— Jediné, čo môžete urobiť, je odviesť nás do Foulness. Prosím, aby ste si to zapamätali! — Pristúpil k obloku a pozrel cezeň. Kňaz Wetherby ešte raz si dôkladne všimol mohutnú postavu nečakaného hosta a čosi zasvitlo mu v pamäti. Hej... správy z rádia... Pripomínal si úryvky z nich: „Bola vyrabovaná banka... 50 tisíc libier šterlingov... Muž vysokej postavy spolu s nižším spoločníkom...“

— Ste tí, ktorých hľadá polícia! — vykrikoval vzrušene.

— Hej? Polícia nás nechytí, keď splníme náš rozkaz... A ak nie...! — tu vysoký chlap sa vzopál a dotkol sa vypchatého pravého vrecka. Jeho pohľad bol tvrdý. Domáci pán ťažko chytal dych. Je tento predmet vo vrecku revolver? Veril, že nie.

— Pozri sa von, Mike, — povedal obrisko. Nízky vyšiel von a o chvíľu sa vrátil.

— Vzduch je čistý, — oznámil.

— Ideme autom, pán farár! — rozkázal prísno vysoký. Sli k dverám, keď sa zrazu ozval zvonček na dverách fary. Zastavili sa.

— Kto je to? — zasyčel chlapisko.

Kňaz Wetherby neodpovedal. Zvonček sa opäť ozval. Bandita šťuchol farára pästou do pliec.

— Prosím, pozrite sa, kto je to, — povedal podráždene — a zapamätajte si: nijaké hlúposti!

Kňaz Wetherby idúc k dverám uvedomil si, že má dve minúty na to, aby čosi urobil. Ale čo? Horúčkovo rozmýšľal. „Pripustme, že ten človek má revolver.“ Nemal o tom istotu, ale nemohol vydávať do nebezpečenstva niekoho iného... Otvoril. Pred ním stál jasnovlasý dvanásťročný chlapec Tommy, ktorého dobre poznal. Podal farárovi knižku.

— Pán Trevor vám to posielal, prosím pán farár — povedal Tommy, zahliadajúc do predsiene.

— Ďakujem, — kňaz potázkával knihu v ruke. Jeho myseľ zúfalo hľadala nejaké slová. Keby prezradil, že tí dvaja sú zločinci, ktorých hľadá polícia, nedovolil by chlapcovi odísť. Pociťil opätovné šťuchnutie do pleca.

— Dúfam, že sa ti dobre darí, Tommy — ozval sa.

— Áno.

— Jazyky... to je tvoj koníček?

— No..., — chlapec zašuchal nohami. Pozrel sa čudne na kňaza.

— Musím už ísť, prosím pán farár.

Kňaz sa usmial a keď chlapec sa obrátil k východu, povedal zreteľne: — Cucullus non facit monachum.

Tommy sa zastavil, obzrel sa a potom odbehol.

O 5 minút potom kňaz Wetherby opúšťal svojím autom posledné domčeky dediny. Bola to normálna vec, preto farár pochyboval či obyvatelia dediny si povšimnú, že čosi nie je tak, ako by malo byť. V tom momente vysoký bandita, ktorý sedel vzaďu, opýtal sa:

— Čo to boli za slová, ktoré ste naostatok hovorili chlapcovi?

— Nuž slová požehnaní, — usmial sa nervózne kňaz Wetherby.

— Skutočne to boli slová požehnaní? — spytoval sa bandita podozrievavo.

— Prirodzene. Chlapec by sa bol nazdával, že sa čosi stalo, keby som to nebol povedal, — vysvetľoval kňaz uvoľnene, ale sám sa tak necítil.

Obor odkášal. V jeho ostrých rysoch tváre napätie povolilo, ale tón i naďalej znel agresívne:

— Ak stretneme takého iného, potom ja budem rozprávať...! — Začal študovať mapu kraja, cez ktorý prechádzali.

— Ako ďaleko je to ešte? — spýtal sa netrpezlivo jeho druh.

— Keď sa dostaneme sem, — vysoký ukázal akési miesto na mapu, — potom bude všetko v poriadku. Ďalšia zákruta doľava — obrátil sa ku kňazovi.

Uháňali východným smerom tichou, stromami tienanou cestou. Kňaz ju poznal dobre. Bolo málo pravdepodobné, že by tu niekoho stretli.

— Čo chcete urobiť, keď prídete do Foulness?

— Tam už na nás čaká loď. Vám sa nič nestane.

— Pravdaže, budeme musieť vás poviazať, — dodal druhý.

Prešiel hrubými prstami po svojej okrúhlej tvári a začalo mu nervózne trhať spodnou perou. Farár pozoroval cestu. Zjaví sa polícia prv, kým dôjdu do Foulness? Akýsi vnútorný hlas mu hovoril, aby s tým nerátal. A keby chlapec aj bol rozumel, nemusel to spomenúť pánu Trevorovi. Ale iného východiska nebolo... Mrkol na jednu, potom na druhú stranu auta. Tvár ohromného zločince sa rozjasnila, objavil sa na nej úsmev z pocitu uvoľnenia. Dobře vyriešili svoju vec, nie je pravda?

Nachádzali sa asi tri kilometre od Foulness, keď im cestu preťalo policajné auto. Kňaz pritisol nohu na brzdú. Seržant v uniforme, policajt a pán Trevor blížili sa k ich autu. Seržant prudkým trhnutím otvoril dverka na aute a vysoký bandita trhol sa ako ryba na háčiku.

— Môže mať zbraň, pán seržant, — zvolal kňaz.

Policajt vytiahol „zbraň“ z banditovho vrecka. So smiechom hodil na cestu veľký plochý kľúč. O niekoľko minút potom banditi stáli pokorne ako baránky pri policajnom voze s retiazkami na rukách.

— Teším sa, že ste dostali odo mňa správu, — obrátil sa kňaz na seržanta.

— Správu?! — zreval vysoký bandita prizierajúc sa skúmavo kňazovi. — Čo ste povedali chlapcovi?

— Len to, čo mi práve prišlo na myseľ, — vysvetľoval kňaz, — každému dost známe príslovie, kto sa učil latinčinu.

— Tommy ho nerozumel tak celkom jednoznačne, — zamiešal sa pán Trevor — ale opísal vás oboch a... — tu ukázal rukou na zlodejov — čože nevyzeráte na kňazov, nie je pravda?

— Cucullus non facit monachum, — opakoval farár Wetherby.

— Kapucňa ešte nerobi z človeka mnicha, — preložil pán Trevor.

(Toto príslovie, ktoré sa tak dobre hodilo na obidve „duchovné osoby“ z našej príhody, mohli by sme preložiť aj takto: „Saty nerobia človeka“, alebo aj v prenesenom zmysle „Len vonkajšie prejavy zbožnosti sú málo platné, ak nie sú výrazom vnútornej obrody kresťana“).

(Podľa F. G. Walkera prel. T. M. Raslavický)

Z vlaku

Mal asi šestnásť rokov. Vracal sa z nemocnice. Ruku mal ešte v sadre. Vlak z Košíc do Prešova nebol preplnený. Všetci sedeli, tri staré ženy, asi z Ličartoviec, pri obloku, traja chlapci a naproti pri dverách asi tridsaťročná žena a o niečo starší muž. Zrejme si boli cudzí, ale čoskoro sa poznali. Kupé patrilo im. Po dvojzmyselných niekoľkých žartoch začali si veľa dovoľovať. Ženy na seba zarozene pozreli a ostenatívne sa všetky tri pozerali oblokom. Najmenší chlapec odišiel na chodbičku. Hanbil sa na také veci pozerať a počúvať nemravné reči.

Druhi dvaja chlapci červenali sa a mlčali. Ale z očí im sršal hnev a pohrdanie s nehanblivou dvojicou.

Ten s rukou v sadre to dlho nevydržal: „Čo si to dovoľujete tu na verejnom mieste? Nehanbite sa robiť takéto veci vo vlaku pred deťmi!“ Všetci boli prekvapení jeho vystúpením. Ženy od obloka sa na neho povzbudivo pozerali. Zarazená dvojica sa nezmohla na protest. Až o chvíľku sa ozval muž: „Pozrime sa! On tu bude rozkazovať! Ja si môžem robiť čo chcem a tebe do toho nič! Ak sa ti nepáči, choď von!“ A pokračoval vo svojej zábave. Mládenec sčervenal ešte viac. Vyskočil. Chopil sa záchrannej brzdy umiestnenej nad dverami: „Ak okamžite neprestanete, zastavím vlak, nech bude čo bude! Musia sem prísť poriadok!“ A skutočne! S hrešením a nadávkami obidvaja vstali, pobrali svoje veci a odišli.

Až po chvíli sa rozviazali ženám jazyky: „Dobre si im povedal. Vidiš, ako utiekli, nehanblivci.“

„A to až teraz hovoríte? Predtým ste nepočuli čo rozprávajú a nevideli, čo robia? Pozerali ste oblokom, ale nezvali ste sa? Nevideli ste, že sú tu deti? Prečo ste sa nás nezastali?“

Nastalo trápne ticho. Až v Ličartovciach všetky pozdravili a jedna pri odchode povedala: „Dobre si nám povedal. Len vždy buď taký statočný!“

O. Štefan Lazor

Malé zamyslenie nad veľkým problémom

Taras Ševčenko vo svojej poéme *Kňazná s dôraznou úzkosťou hovorí: „Ach, deti! Deti! Deti! Veľká Božia milosť!“* Co pociťoval básnik vo svojej duši, keď písal tieto slová? Iste, že mal na mysl predovšetkým ten najvzácnejší Boží dar, malé, nevinné dieťky.

Dieťky sú Božím darom. Dar Boží je preto cenný, lebo je dokonalý ako Stvoriteľ. Aj vo Sv. Liturgii sa modlíme: „každá dobrá nádielka a každý dar dokonalý je, lebo pochádza od Teba, Otca svetiel...“ Všemohúci všetko na svete stvoril najkrajším. Ukázal to aj stvorením človeka, ktorému vtisol „obraz“ a podobnosť svojej. Človekovi udelil aj časť svojej tvorivej sily, aby mohol spolupodnikať život a upevňovať základy Božieho kráľovstva. Zo Starého zákona vieme, že dokiaľ človek spolupracoval so svojim Stvoriteľom v raji, bol svätým, nepoškvrneným a hranice nebeského kráľovstva sa rozširovali a upevňovali veľmi šťastne. Dokiaľ s Božou láskou spolupracujeme, je ona pre nás požehnaním. V opačnom prípade sa premieňa na zlo. Toto nám potvrdzuje aj starozákonná udalosť. Veľkňaz Heli mal dvoch synov. Veľmi ich miloval, ale zle vychovával. Príliš veľa im povoľoval a oni robili čo chceli. Otcov úrad natoľko zneužili, že všetok vyvolený ľud sa nad tým pohoršoval. Stažnosti na synov sa množili, ale rodičia si toho nevsímali. Nepomohla ani výzva proroka Samuela. Keď sa spamätal, bolo už neskoro! Napadli ich Filištínci. Povraždili mnohých, medzi nimi aj synov Heliho. Keď sa o tom dozvedel nešťastný otec Heli, spadol z lavice, zlomil si väz a na mieste bol mŕtvý.

Je to prastarý príklad rodičovskej nezodpovednosti. Nabáda nás k tomu, aby sme toto poslanie brali ako vážnu povinnosť, aby sme ju nikdy a v ničom nezanedbávali. Spolupracujeme s milosťou Božou, aby nám zabezpečila požehnaný život a spokojnú radosť. Máme usilovať o to, aby s jej pomocou sme aj seba samých aj sebe zverených vychovávali tak, aby ako veriaci kresťania stali sme sa „podobnými obrazu Syna Jeho prvorodeného medzi všetkými bratmi.“ (Rim 8, 29).

o. J. A. Švermovský

○ charaktere nášho Pána

(1. Bystrosť)

V Božom Synovi a našom Pánovi niet nijakej tône, nijakého nedostatku. U neho sú všetky vlastnosti v úplnom súlade. Ani jedna neprevažuje a nerobí v ňom zmätok. Prísnosť a dobrota, smelosť a privetivosť, poníženosť a pevnosť, hrdinskosť a nežnosť sú v najkrajšej harmónii u neho. Všimnime si jeho bystrosť, lebo môže a má nám slúžiť za vzor, za ktorý sa hodno rozohnúť a oduševňovať, lebo spolu je aj našim cieľom, keďže je „cesta, pravda a život“.

Cím prezrádza dieťa bystrosť mysle? Predovšetkým pozorovaním. Niektoré dieťa máločo vie rozprávať mamičke, keď príde domov, iné neprestane spomínať, čo všetko videlo, počulo, čo robili iní atď. Syn Boží pozoroval prírodu, ľudí, ich prácu a život. Kochal sa v krásnej polných lali, ktoré dnes kvitnú a zajtra zvädnú. Obdivoval vtáčstvo, ktoré neseje ani nežne a všetko má z dobroty nebeského Otca. Zastal na roli, keď roľník sial a videl, ako niektoré zrno padlo do zora nej zeme, iné zas na chodník alebo na medzu.

Bystrosť mysle sa javí ďalej v prenikavosti. Jeden človek vidí iba to, čo mu oči hovoria, iný vníka hlbšie do vecí. Keď farizeji chytajú Pána a dávajú mu hádať, ktorému mužovi bude patriť žena, čo mala sedem mužov, jasne im odpovedá, že sa mylia. Inokedy sám dáva otázky svojim protivníkom.

Syn Boží mal bystré oko i pre ducha. Badal, že pravda pomaly účinkuje v duši, podobne ako zasiaté zrno v zemi. Hlavná je myšlienka, lebo z nej povstávajú dobré i zlé skutky. Preto je tak vážne očistiť si napred vnútro.

Duch Pána je vystrojený aj neobyčajnými darmi. On vidí i to, čo sa deje ďaleko od neho. Natanaela pod figovníkom, muža s vodou, za ktorým majú ísť jeho učeníci, oslicu, ktorú majú mu priviesť, aby mohol slávnostne vojsť do Jeruzalema.

Vidí do duše každému. Vidí do budúcnosti. Vie, že bude mučený a ukrižovaný, ale i to, že tretieho dňa vstane z mŕtvych. O večnosti hovorí ako o známej veci. On bol pred Abrahámom a ostane s apoštolmi až do konca. O Bohu a nebeskom kráľovstve spomína celkom nové veci, o ktorých sa ľudom ani nesnívalo. Boh nikoho neodoženie od seba, ba ide hriešnikovi naproti, dá mu nové rúcho, keď sa obráti.

(Spracoval o. Viktor)

Z myšlienok na všedné dni

Nie je našim poslaním získať tu na zemi akýsi súkromný záhumienok voľajaké privátne duchovné záhradníctvo, kam by sme sa mohli stiahnuť ako slimák do ulity a žiť si v pokoji. Celému svetu musíme zvestovať, že Boh je dobrý.

● Pravda neostane navždy skrytá, potrebuje len čas na to, aby dozrela.

● Máme byť stále k dispozícii pre druhých — tak ako Syn Boží.

● V každom mesiaci si premeňme jeden deň na deň pokánia a modlitby — tak celkom obyčajný, naplnený prácou a starosťami, ale prežitý intenzívnejšie v modlitbách a pod reflektorom opravdivej sebakontroly. A určite nájdeme v ňom hodinku aj na rekapituláciu a sviatosť pokánia.

● Kto chce potešovať, musí vedieť milovať. (Guardini)

● Ani vtedy neostávame sami, keď nás všetci a všetko opustí. Stále máme spoločníka a pomocníka. Je ním Svätý Duch.

● Večný život, život po smrti znamená totiž splnenie všetkých našich túžob po plnosti života, po radosť, šťastí a láske, a to samým Bohom.

● Spasiteľ sa modlil, aby všetci jedno boli. Nemodlil sa to však v prvom rade preto, aby zjednotil organizáciu Cirkvi alebo jej pririekol väčšiu moc a zabezpečil rozhodujúci vplyv, ale preto, aby sme všetci žili dokonale jeho životom, životom čínorodej lásky, bratskej vzájomnosti a porozumenia, a takto vydávali svedectvo o ňom.

(Vybral a prel. M. Skala)

Východoslovenský kraj v piatej päťročnici

Dosiahnuté úspešné budovateľské výsledky, o ktorých sme už v našich časopisoch písali, sú základom, na ktorom je budovaný aj perspektívny plán rozvoja nášho kraja v rokoch 1971–1975. Bude to obdobie, v ktorom sa ešte viac rozšíria materiálne zdroje spoločnosti. V tomto období predpokladá sa vzrast výroby v našom kraji oproti roku 1970 o 60 percent.

Tažisko rozvoja poľnohospodárskej politiky bude v raste objemu rastlinnej výroby, a to najmä vo výrobe obilnín pri zvyšovaní hektárových výnosov tak, aby sme spolu s rozširovaním osevných plôch vyrobili v roku 1975 o 50 percent viac obilnín ako v roku 1970.

Osobitná pozornosť bude sa venovať riešeniu ďalšieho priaznivého vývoja populácie a prehĺbeniu spoločenskej pomoci rodinám s deťmi, pričom sa bude sledovať zlepšenie pracovných a životných podmienok pracujúcich žien. Veľká pozornosť sa sústreďuje na starostlivosť o prestarnutých občanov.

V oblasti starostlivosti o zdravie človeka sa bude rozširovať pozornosť na ďalšie zlepšenie najmä rozširovaním lekárskeho miest, budovaním nových zdravotníckych stredísk a zariadení, ako aj preventívnymi opatreniami. Lôžková kapacita v zdravotníctve Východoslovenského kraja sa zvýši o viac ako štvrtinu terajšieho stavu. Počíta sa s tým, že rozšírením lekárskeho miest na jedného lekára v našom kraji bude pripadať len 436 občanov.

Sú to potešujúce perspektívy, ktoré nielen veľa sľubujú, ale aj k mnohému zaväzujú. Zaväzujú predovšetkým k statočnej a svedomitej práci každého občana.

Abý tieto smelé a krásne plány sa stali radostnou skutočnosťou treba s prikladnou usilovnosťou priložiť ruky k spoločnému dielu a toto je a musí zostať spoločným záujmom každého z nás!

S. U.

Pamiatke pokrokového priekopníka nášho ľudu

(Dokončenie)

Prejavuje sa to aj v piesni potulného speváka z uvedenej črty Dva dni v Chujave, kde okrem iného čítame: „Všetko sa mi ľúbi, — čo majú tí páni, — len ich spravodlivosti (nech ma Pán Boh chráni)“. Takto odhaľoval a bičoval panskú svojvôľu a tyranstvo. Niet divu, že z ich strany vyvolal nesúhlas, biľagovanie a odsúdenie. V očiach neprijateľov stal sa Záborský štvácom, hoci nijaký iný záujem mu nediktoval takto písať, ako láska k ľudu, jeho slobode a spravodlivosti. Z pocitu pastiera dobrého, zodpovedného a bdelého vyvierala snaha ukázať ľudu jasný a správny smer. V tom spočíval zase kus jeho veľkého obrodzovacieho úsilia, takto učiť a vychovávať. Volá po scelení pozemkov na dedine, aby rodičia sa mohli plne venovať svojej práci, volá po spoločnom hospodárení. Pred sto rokmi to boli odvážne a veľmi smelé požiadavky!

Podrobnejší prierez jeho životom a dielom najnovšie nám podal dr. R. Brtáň v knihe Postavy slovenskej literatúry (vydalo SPN v Bratislave 1971, str. 234–249). Záborského pôsobenie v Župčianoch charakterizuje slovami: „Vyše dvadsať rokov živil Záborský v Župčianoch pri Prešove, stýkal sa s prešovskými študentmi, Slováckmi aj s Ukrajincami, opatroval v rukopise Drobné básne (1868, 616 strán). Rozprávky (701 strán) aj Divadelné hry (687) a ďalšie rukopisy a odpisy, nehovoriac o jeho rozsiahlej História, pričom časť uložil v Českom museu, ostatok sú v zbierkach Matice slovenskej až podnes. Zneuznaný Záborský, rozčesnutý v živote a rozporný v diele, rozladený a roztrpčený, odsúdený a osiadený u-

mrel 25. januára 1876 v Župčianoch.“ (c. d. str. 240).

Napokon treba si ešte všimnúť Záborského ako kňaza, ako katolíckeho kňaza, ktorý do Cirkvi vstúpil v 29. roku svojho života. Áno, bola to práve osobné sklamanie a bezútešná depresia na jednej strane a osobné nadšenie ku katolíctvu, najmä k jeho uchvacujúcej a povznášajúcej liturgii na strane druhej. P. Kompiš v úvode ku knihe Dva dni v Chujave z r. 1935 sa o tom zmieňuje takto: „Už ako na chlapca pôsobil vraj naňho vo Sv. Kríži v Tekove katolícke služby Božie, že už vtedy skrsla v ňom po prvý raz myšlienka na prestúpenie.“ Nemožno poprieť ani fakt, že Záborský sa i tu sklamal; nenašiel žiaduce porozumenie a podporu, práve naopak! Bolo by však mylné tieto okolnosti spájať s jeho konverziou. Toto zneužívala čiastočne stará a nábožencko-šovinisticky zameraná naša literárna história a kritika. Tu stačí poukázať na osudy celého radu podobných šľachtetných zjavov našej národnej kultúry, ktorí sa regrutovali z kňazského stavu. Pri tom všetkom sa nedali ani odradiť, ani znechutiť. Verní svojmu ľudu, verne plnili i svoje kňazské povinnosti. Tak to bolo aj u Záborského. Bol kňazom úprimného srdca. Sám to krásne vyjadril v slovách chujavského farára: „Prišiel som na Chujavu jedine s tým, že budem ako možno najlepšie vzdelávať cirkev, vyučovať ľud, čo je vlastne naše povolanie.“

Dovoľávam sa ešte aj svedectva bardejovského farára prelata Gejzu Žebáckeho (†1951), ktorý bol v príbuzenskom vzťahu so Záborským a ako malý chlapec často k Záborskému chodieval z Prešova do Župčian. Spomínal ho vždy ako obetavého kňaza, ktorý presne

Vzácnou stavitelskou pamiatkou Košíc je 45 m vysoká trojposchodová Urbánova veža z roku 1628. Po požiari v roku 1966, kedy bola vážne poškodená, zásluhou starostlivosti štátnych ustanovizní o pamiatky minulosti bola opravená a dnes sa opäť skvie v pôvodnej kráse.

a dôsledne plnil svoje povinnosti, žil skromným životom a celý jeho život vyznačoval sa úprimnou láskou k ľudu, pohádaním a odporom k násilnému panskému útlaku.

V diele Záborského nájdeme aj dost ostrú kritiku vtedajšieho cirkevného života, respektíve jeho niektorých predstaviteľov. Ale ani toto nezastiera čistý štít jeho pravovernosti. Kritizoval, lebo ho k tomu viedli pohnútky úprimnej snahy pokresťančiť cirkevný život svojej doby a svojho prostredia. Takto treba chápať i prijímať Záborského poukazy z tejto oblasti. V tom je a zostane aj pre dnešok stále živý a časový a svojím dielom a nehynúcim odkazom nás i dnes učí opravdivej vernosti k ľudu a láske k svojeti!

Dr. Emil Korba

„Leto nám ponúka prázdniny, rozptýlenie, odpočinok, únik z nudy a námahy každodenného života. Ale duch neodchádza na dovolenku. Pán pripomína nám, že je treba stále sa modliť.“

„Nech tieto dobroprajné slová Svätého Otca Pavla VI., ktoré povedal 5. júla pred 2 rokmi, sú povzbudzujúcou pripomienkou pre dobré, príjemné a požehnané prežívanie radostných chvíľ odpočinku aj v tohoročných letných prázdninách. Naším milým čitateľom i spolupracovníkom radostnú pohodu zaslúženého letného odpočinku zo srdca želá

Redakcia
BLAHOVISTNIKA a SLOVA

slovo

Mesačník gréckokatolíkov v ČSSR. Redakcia Košice, Moyseova 50. Administrácia Bratislava, Kapitulská 10.

Vydáva Spolok sv. Vojtecha, Trnava v CN Bratislava. Rediguje redakčná rada. Vedúci a zodpovedný redaktor dr. Emil Korba.

Uzávierka 7 týždňov pred vydaním čísla. Neobjednané rukopisy nevraciamy a nehonorujeme.

Povolené SÚTI 245/69 — sekr. z 20. VI. 1969.

Tlačia Dukelské tlačiarne, n. p., Prešov.

Rozširuje Poštová novinová služba. Objednávky do zahraničia prijíma Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48. Cena jednotlivého výtlačku 2 Kčs.

kultúrne rozhľady

STATNA CENA KLEMENTA GOTTWALDA na rok 1972 bola udelená národnému umelcovi Andrejovi Plávkovi za memoárovú knihu Smädný milenec a Jánovi Kozákovi za román z dedinského prostredia Svätý Michal.

VIII. ROČNÍK LITERÁRNEHO KEŽMARKU bol venovaný životu a dielu Janka Kráľa a jeho pobytu na vých. Slovensku.

K 100. VÝROČIU NARODENIA L. PODJAVORINSKEJ, zakladateľky modernej slovenskej literatúry pre deti, vydalo nakl. Mladé letá jej baladu Čakanka v bibliofilskej úprave.

K 500. VÝROČIU KNÍHTLACIARSTVA v našich krajinách vyšla v Sovietskom zväze kniha bádateľa A. S. Mylnikova Češská kniha, v ktorej autor sleduje dejiny českej knihy.

TOLSTOJ A GERCEN je názov literárno-historickej štúdie S. Rozanovej, v ktorej objasňuje zložitú a neobyčajnú históriu vzťahov medzi týmito dvoma spisovateľmi.

ZENA V GRÉCKU A RÍME je názov knihy V. Zinserlingovej, ktorá v nedávnych dňoch vyšla v Lipsku a v ktorej autorka hodnotí postavenie a spoločenský život ženy od krétsko-mykénskeho obdobia až do neskorej antiky.

MOSKOVSKÉ NAKLADATELSTVO NAUKA pripravilo súbor štúdií o literatúre Východu, ktoré zhromaždila Ústredná koordinačná komisia pre literatúru Východu.

P. JAVOROV (1878–1914) je jedným z tvorcov novej bulharskej lyriky. Výber z jeho lyrických básní v preklade M. Zenkeviča, M. Senynina, D. Samojlova a L. Ozerova vydali v známom sovietskom nakladateľstve Chudožestvennaja literatura.

VEĽKÚ LITERÁRNU CENU MONAKA získala v tomto roku francúzsky píšuca spisovateľka Marguerita Yourcenarová, známa autorka Hadriánových pamätí.

VÝZNAMNÁ LITOVSKÁ POETKA Mirdzy Bednrupe vydala v ruskom preklade knihu lyrických básní, v ktorých vyznáva lásku k súčasnému človekovi, rodnému kraju, prírode a zápasu za svetový mier.

V NEAPOLSKÝCH KATAKOMBÁCH sv. Januária objavili pri reštauračných prácach mozaikové portréty viacerých biskupov z ranokresťanských dôb.

O. JOZEF FOLLIET, známy francúzsky spisovateľ, ktorý pred tromi rokmi sa stal kňazom, vydal novú knihu pod názvom Čas úzkosti a pátrania. Vyžýva v nej k väčšej vážnosti a k tomu, aby Francúzi bránili skutočné hodnoty a nie zostarnuté zvyky.

VO VIEDENSKEJ univerzitnej knižnici pri novej inventarizácii rukopisných zbierok objavili doteraz neznáme bohovedné práce. Ide o 800-ročnú zbierku v pôvodnej väzbe z XIII. storočia.

V JERUZALEME bola v nedávnych dňoch študijná konferencia cirkevných predstaviteľov 20 afrických krajín, univerzitných bádateľov, pod názvom Čierna Afrika a Biblia.

O. J. STRAUSSOVI, slávnemu a stále populárnemu viedenskému skladateľovi, nakrútili v Leningrade film pod názvom Rozlúčka s Petrohradom.

DEJINY SOVIETSKEHO BIBLIOFILSTVA vydalo moskovské vydavateľstvo Kniga. Autorom publikácie je P. N. Berkov.

VERSE PRE DETI z diela N. A. Nekrasova vybral a úvodnou štúdiou o význame tohto klasického spisovateľa opatrili K. I. Čukovskij. Kniha vyšla v náklade 600 tisíc výtlačkov. Ilustroval D. Chajkin.

OTEC DUVAL, francúzsky pesničkár a gitarista, ktorý už niekoľko rokov upútava poslucháčov prednesom vlastných piesní nábožensko-duchovného charakteru, mal počiatkom júna t. r. vo veľkom parížskom športovom paláci svoj posledný, 1510. koncert.

V PORTUGALSKU (Estremos), objavili pri reštauračných prácach v miestnom mariánskom chráme dva obrazy slávneho maliara El Greca. Obrazy predstavujú Korunovanie a nanebevzatie Bohorodičky.

VYSTAVU najkrajších umeleckých predmetov ostrihomského Kresťanského múzea inštalovali v Ostrihome vo vízvárošskom farskom chráme.

MAROS MADÁČOV, náš známy spisovateľ pre mládež a zaslúžilý prekladateľ, dožil sa 8. júna svojej požehnanej životnej šesťdesiatky.

V STAT. SARISSKOM MÚZEU v Bardejove otvorili počiatkom júna zaujímavú výstavu obrazov s bardejovskou tematikou. Mesto, ako sme už o tom písali, oslavuje v tomto roku 725. výročie svojho trvania.